

PROLETAREC

Slovenske Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

STEV.—NO. 742.

CHICAGO, ILL., 1. decembra (December 1st), 1921.

LETO—VOL. XVI.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

Reforme in izpopolnjevanja so člani v verigi razvoja.

Ko je bila iznajdena prva parna lokomotiva, ni bila popolna. George Stephenson je iznašel po dolgem trudu leta 1814 prvo porabno parno lokomotivo. On ni bil edini, ki se je trudil iznajti vozeči stroj. On je le izpopolnil napore drugih pred njim izdelati stroj, ki je bil praktično poraben. Primerjajte Stephensonovo lokomotivo z današnjimi. Videli boste, da je razlika ogromna. Da se je prišlo do tega, je bilo treba nad sto let dela in danes drve ogromne lokomotive do šestdeset in tudi več milj na uro. Leta 1807 se je Robertu Fultonu posrečilo konstruirati prvi parnik za plovbo na reki, ki je vozil pet milj na uro. Tehniki so to iznajdbo skozi sto let izboljševanja izpopolnili tako daleč, da vozijo danes po oceanih ogromni parniki z brzino, o kakršni ni Robert Fulton niti sanjal. In ne parna lokomotiva, niti parnik, še nista popolna, kajti popolnosti ni. Ostarelost — ta je. Kadar ena reč ni več porabna, kadar postane zastarela, se umakne drugim, novim iznajdbam; toda nobena reč ni zastarela, dokler niso porojene že druge, ki jim je dana naloga, da nadomestijo stare. Parna lokomotiva se bo umaknila električni lokomotivi, kadar bo napredek na polju elektrotehnike prišel dovolj daleč. Kočije po ameriških mestih so se umaknile avtomobilom. Starokopitna poljska orodja se umikajo modernim poljedeljskim strojem. Toda vzelo je dolga stoletja, predno je kmet izboljšal svoj najprimitivnejši plug in prišel do železnega pluga. Vsaki dan nam prinaša izboljšavanja, kajti tak je zakon evolucije.

Beseda *reforma* pomeni iz nekaj obstoječega napraviti boljše. Navadno se aplicira na politične administracije, na posameznike, toda njen pomen je splošen. Vse, kar je podvrženo reformiranju, se reformira. Vsaka stvar, ki se jo da izpopolnjevati, se izpopolnjuje. Kadar ni ničesar več za izpopolniti, tedaj stvar pogine sama od sebe; ali boljše, obsojena je poginu, ker so jo prekosile druge reči, ki se izpopolnjujejo. Monarhizem n. pr. se ne more več reformirati, zato je obsojen poginu. Človeštvo se je reformiralo že v toliki meri, da ne potrebuje več monarhizma. Zato žive danes le še ostanki tega starodavnega sistema vlad. Ruski carizem, oziroma fevdalni sistem, ki ga je zastopal carizem, se ni mogel več reformirati. Vsaka večja reforma v modernjši družabni sistem bi mu izpodkopavala tla, zato se je držal svoje stare poti in poginil na nji. Nasledili pa so ga elementi, ki imajo v sebi vse pogoje za resničen razvoj v napredek. S padcem carizma je Rusija šele stopila iz dolgotrajne otopelosti na pot pravega razvoja. Sedaj se uvajajo reforme — izboljšavanja in potem nove reforme in nova izboljšavanja. Kakor vzame stoletje, da se izboljša ena tehnična iznajdba,

tako vzame stoletja, da se izboljšuje družba — ljudstvo ene ali druge dežele. In v tem je zapopaden razvojni napredek.

Zadnjih par let se v delavskem gibanju mnogo govori in piše o "reformistih", oportunistih itd. Pred razkolom v socialistični stranki leta 1919 je michiganska državna organizacija socialistične stranke sprejela sledeči dodatek k svoji konstituciji:

"Vsakega člana, lokal, ali branžo, ki propagira legislativne reforme, ali ki podpira organizacije, ustanovljene z namenom propagirati take reforme, se mora izključiti iz socialistične stranke. Eksekutiva državne (pokrajinske) organizacije se pooblašča vzeti čarter vsem tistim lokalom, ki kršijo ta dodatek."

Socialiste, ki propagirajo reforme, so levičarji napadli, kajti "z reformami se utrjuje kapitalistični sistem. Ta sistem je treba zrušiti, ne pa ga utrjevati. Zato boj reformistom."

Socialistična stranka ima takozvani minimalni program, svoje takojšnje zahteve, ki se jih lahko izsili že v kapitalistični družbi. Komunisti so leta 1919 zavrgli minimalni program in so se borili za cilj — za socialistično uredbo družbe. Najprvo zrušiti sedanji sistem — potem uvesti socializem.

Komunisti tudi na tem polju stopajo nazaj na realna tla. Povprečni delavec vidi le svoj današnji dan. Danes bi rad čim več ugodnosti. Danes želi krajše delovne ure, večjo plačo, boljše higijenične razmere, več pravic.

V oktoberski izdaji glasila zedinjene komunistične stranke "The Communist" je tudi sledeče priznanje:

"Mi moramo imeti v našem programu tudi takojšnje (minimalne) zahteve. Potom propagiranja takojšnjih zahtev bo naša stranka lahko prišla v stike z masami delavstva in jih pridobila za komunizem. Edini način, potem katerega mi lahko postanemo resnična predstraža delavskega gibanja je, da se udeležujemo vsakdanje borbe delavstva."

Na nekem drugem mestu v isti izdaji pravi:

"Da bomo odpravili neznosno izoliranje naše stranke. . . moramo ustvariti legalno organizacijo, ki bo aktivno posegala v vse faze razrednega boja — na industrialnem polju, na parlamentarnem polju, sloneča na platformi, ki bo odgovarjala zahtevam zakona kakor je uveljavljen od vladajočega razreda."

In naprej:

"Stranka (komunistična) mora navajati delavstvo na boj za takojšnje življenske potrebe. Mi moramo imeti takojšnje zahteve."

In še naprej:

“Premogariji v W. Virginiji se ne bore za proletarsko diktaturo ampak za pravico organiziranja. Borba za takojšnje zahteve bo — bolj kot propaganda in agitacija — prepričala delavstvo o potrebi strmoglaviti kapitalizem.”

Leta 1919 so govorili drugače. Takrat so napadali socialistično stranko vsled njenega minimalnega programa in njene aktivnosti na vseh poljih razrednega boja. Toda spoznanje jih je privedlo nazaj na ista pota taktike, po kakršnih hodi socialistična stranka. Propagandariji bodo reforme, udeleževali se bodo parlamentarnih akcij, sploh vseh akcij, katere so pred dvema leti še obsojali.

***

Zdrav razum uči človeka, da vzame danes toliko kolikor more danes vzeti. Odklanjati malo, zato ker ne moreš dobiti vsega, je absurdno. Tudi tisti, ki pravijo, “vse ali pa nič”, ne izvajajo tega načela v praksi, ker je protinaturno. Najhujši radikali mnogokrat sodelujejo v organizacijah, ki čisto nič ne rušijo sedanjega sistema, pač pa mu še pomagajo. Delavstvo samo ne bo nikdar delovalo na to, da spravi ekonomsko življenje kapitalistične družbe v stadij kaosa, ker bi s tem bilo delavstvo najbolj prizadeto. Kapitalizem sam bo napravil to delo, kakor ga je deloma že, v enih državah bolj v drugih manj. Ampak delavstvo zahteva reforme, ker hoče tudi danes jesti in se vsplošnem ne briga, kak bo sistem čez petdeset ali sto let. In ravno potom minimalnega programa je zašla ideja socializma tako globoko v delavske mase. Ker danes še ne morem vreči kapitalizma, moram iz njega iztisniti zase vsaj toliko, kolikor mi je danes mogoče. Jutri bom morda dobil nekoliko več in pojutršnjem še več. Socialisti vemo, da bo delavstvo kljub temu izkoriščano, kajti izkoriščanje bo odpravljeno šele takrat, kadar bo odpravljen kapitalistični sistem. Ta ne bo izbrisan iz površja čez noč. Mi imamo lahko jutri v Washingtonu socialistično vlado, toda v Zedinjenih državah zato jutri še ne bo socializma. V sovjetski Rusiji imajo vlado, ki si je dala za glavno nalogo uvesti socialistični sistem. Toda federativna ruska republika še nima socialističnega sistema in ga še dolgo ne bo imela. Tega ne trdimo mi, ampak ljudje, ki so na krmilu sovjetske vlade. Sovjetska Rusija gradi sedaj šele temelj za socialistični sistem v Rusiji. Sedaj uvaja samo reforme v gospodarskem in političnem življenju. In od reforme do reforme, od zboljšanja do izboljšanja, vodi pot do v socialistični sistem. Skokov v preminjanju gospodarskega sistema ni. Skoki so mogoči v političnem življenju, v gospodarskem ne. In potem gredo navadno tudi v političnem življenju nekaj korakov nazaj. Vsaka revolucija je napravila velik skok naprej in vsaka je potem storila nekaj korakov nazaj.

***

V tej deželi imamo številne zakone, naperjene direktno proti delavskim interesom. Odprava teh zakonov in jih nadomesti z boljšimi pomeni reformo. Omejevanje izkoriščanja potom zakonov je tudi reforma. Prepoved otroškega dela v industriji je reforma. Zakoni, ki protektirajo ženstvo, vpsoljeno v industriji, so reforme. In nihče ne bo vodil boja za take reforme, ako ga ne bo delavstvo. Nič ne pómaga obsojati reformiste. Delavstvo, ki dela v enem gotovem obratu, si hoče izboljšati položaj danes in si ga bo izboljšalo v toliki meri, kolikoršna bo njegova moč za izsiljevanje izboljšanj. Ljudstvo ene države, ali del tistega ljudstva ki misli, propagira en gotov radikalen zakon.

To ljudstvo ni v večini, vendar pa je njegov pritisk dovolj močan, da izsili od vlade vsaj del svoje zahteve, kar sicer ni mnogo, ampak to ljudstvo se bori za reforme naprej. In ko si pribori eno reformo, zahteva drugo, tretjo, četrto. In čim več si jih pridobi, bolj spoznava, da je treba ene temeljite reforme, odprava profitarskega sistema.

Ako bi bilo po našem, bi prešli preko vseh počasnih reform in izboljševanj v socializem. Ker vemo, da je to nemogoče, gradimo pot v socializem kakor je v obstoječih razmerah mogoče. To je edina zdrava pot, edina praktična, edina uspešna pot. Komunisti prihajajo nanjo nazaj in to je znamenje, da se nazori bistrijo, da se fakta tudi na skrajni levici spoznavajo v jasnejši luči. Kadar bo odločal zgolj razum v gibanju vsega zavednega delavstva, bomo lahko zopet strnili naše sile in socialistični tok bo šel hitrejše naprej k cilju.

Boj, cilj in sredstva.

Neodvisen, samostojen boj delavstva — to je nauk socializma, to je naše stališče in na vprašanje:

“Je li v obče mogoča osvoboditev delavcev brez socializma?” — bo odgovoril slehern zaveden delavec: Ne!

V socializmu je rešitev, v socializmu je osvoboditev! — Dokler obstoji današnja uredba človeške družbe, kapitalistična uredba, se morejo izpreminjati samo oblike suženjstva — ali suženjstvo ostane: eno trpljenje se more odpraviti, pa se zato pojavi zopet drugo.

Na zemlji sta danes dva sveta, dva razreda ljudi. Na eni strani stoje oni, ki so pograbilni vse bogastvo, in ki lahko uživajo brez truda in skrbi. Na drugi strani so delavci brez vsakršnega posestva, proletarci, katerih edino bogastvo je delovna moč, ki jo morajo prodajati, ako hočejo živeti, a s tem, da jo prodajajo, ustvarjajo kapitalistom nova bogastva. Na eni strani je toliko bogastva, da ga njegovi gospodarji ne morejo vsega užiti, pa če bi si tudi izmišljali najrazudanejšje užiteke — na drugi strani pa je pomanjkanje in stradanje. Kdor nič ne dela, uživa, ter se skoraj duši v izobilju. Kdor pa dela nima kruha!

Ako bi se to dogajalo, po nekem večno nerazumljivem zakonu, tedaj nam v resnici ne bi nič drugega preostajalo, nego da se udamo v božjo voljo in otožno čakamo, kaj da še pride, da čakamo na smrt. Ali danes vemo in znamo, odkod krivica prihaja, mi vemo, kaj je vzrok tega nesmiselnega, neznosnega sistema. Mi dobro vemo, da so kapitalisti gospodarji dela samo zategadelj, ker so v posesti delovnih, proizvodjalnih sredstev: zemlje, tovarn, rudnikov, strojev itd. Mi vemo, da je delavec v težki odvisnosti, ker ne more sam razpolagati s svojo delovno močjo, nego jo mora prodati onim, ki so si prisvojili vsa delovna sredstva. A kakor hitro nam je to znano, tedaj vemo, da bo delavec svoboden šele takrat, kadar bo odpravljeno kapitalistično gospodarstvo, kadar bo res gospodar delovnih sredstev in vsled tega tudi gospodar svojega dela in njegovih produktov.

Ali čim nam je vse to znano, ne smemo obupno čakati, da se na bogve kakšen čudežen način zruši kapitalistični sistem in nad njegovimi razvalinami zasi- je solnce socializma. Ne smemo nikdar pozabiti, da je vsakršen uspeh v človeškem življenju odvisen od moči. Neumestna potrpežljivost, prazno upanje ni rodilo še nikakršne zmage: zmiraj je odločevala moč.

Kapitalizem ne vlada po "milosti božji", nego s silo svoje moči. In vladal bo, dokler se ne pokaže, da je delovno ljudstvo močnejše, silnejše. Nikjer ni zapisano, kdaj bo delavski razred zrušil kapitalistično družbo; ali tudi brez vsakršnih proračunskih kolekdarjev je gotovo, da bo ljudstvo treščilo ob zemljo zlato tele v tistem času, ko bo delavska moč večja od kapitalistične.

V boju mora delavski razred zbirati bojno moč, ki je za zmago potrebna. A v vseh delavskih bojih je najboljše in najodločnejše orožje poleg organizacije — delavsko časopisje. Prav za prav si tudi močnih delavskih organizacij brez delavskega časopisja misliti ne moremo.

Kapitalisti vedo, kaj je časopisje, in od kapitalistov se lahko naučimo, kako je treba časopisje ceniti.

Ogromna je moč časopisja in kdorkoli stoji v boju je moral spoznati njegovo moč. Časopisje je izzivalo vojne in sklepalo mir: postavljalo je in rušilo vlade, pripravilo je tudi pot kapitalističnemu izkoriščanju. Brez časopisja, brez tiska ne bi mogel kapitalizem živeti in vladati, kakor tudi ne more gospodariti brez železnic in parobrodov, brez brzjava in pošte, brez borz in bank. Časopisje je kapitalističen ščit in meč, glasnik in prorok. S pomočjo časopisja vlada kapitalizem silnejše nego vlada s krono in žezlom.

Odkar se je delavstvo začelo buditi, spoznati svoje naloge in zbirati svoje sile, ima kapitalistično časopisje še eno, posebno svrhu: zavajati delavce, odvrčati jih od njihovega boja in ciljev. Niti ena podlost in četudi še tako nespodobna, ni da je kapitalistično časopisje ne bi uporabljalo v svrhu zavajanja in zatiranja delovnega ljudstva. Kapitalistično časopisje laže o peklu in raj, da bi v delavcih ubilo zdravo pojmovanje o življenju na zemlji. Kapitalistično časopisje slavi najokrutnejše izkoriščevalce ter poveličuje najčrnejše poneumnjevalce. Odkar je delavstvo začelo misliti s svojo glavo, prinaša kapitalistično časopisje od časa do časa tudi kako resnično vest o socializmu — seveda med stotinami lažnjivih vestí —, samo da bi delavce laže zaslepilo ter se kazalo, kakor da bi bilo vsem slojem pravično. Danes se to časopisje ljudstvu prilizuje, jutri ga bo zopet ogoljufalo in izdalo. V resnici služi to časopisje samo protidelavskemu kapitalizmu. Kdor brani privatno lastništvo delovnih sredstev, ta brani kapitalistični sistem, ta vzdržuje suženjstvo delavskega razreda.

Nasproti odkritemu in prikritemu kapitalističnemu tisku stoji bojevno socialistično časopisje. Socialistično časopisje stoji in pada z delavskim razredom. To časopisje je zmiraj in brez prestanka na strani tlačanih, a proti vsem tlačiteljem. Socialistično časopisje je najmočnejše delavsko orožje in sicer tem močnejše, čim bolj je razširjeno.

Sodrugí! Vam je li vse to jasno, ali pojmite pomen svojega časopisja? Ali pojmite slovenski delavci važnost časopisja za delavsko gibanje med Slovenci? Proletarci! Vi to pojmite, zato boste šli na novo delo in napeli vse sile, da poleg dela za organizacije čim najbolj razširite tudi naše časopisje, povsod in na vse strani, kjerkoli žive in delajo slovenski delavci!

Delavci! Socialisti! Vsi na delo! Poučujte svoje tovariše o važnosti organizacije in časopisja! Pridobivajte zmerom nove člane socialistični organizaciji. To je prvi, to je najnujnejši posel in noben socialist se ne sme odtegniti delu za organizacijo in prepotrebemu časopisju!

Delavci, sodrugí! Zavedajte se, da brez organizacije in časopisja ne morete voditi osvobodilnega boja. Upoštevajte vsikdar, da boste zmiraj potom svojega časopisja najlažje razgnali mrak, ki obdaja le še preveč vaših bratov, katere bo samo čitanje naših časopisov privedlo v naše vrste ter jih trajno priklenilo na našo bojno organizacijo!

Delavci, vedite, da vam samo socialistično časopisje osvetljuje pota, po katerih vam je hoditi v boju za vsakdanji kruh. Delavsko časopisje vas uvaja v boj ter vas usposablja zanj. Ono vas neprestrašeno brani in zagovarja, ono vas vedno uči in hrabri, ono vas teši in navdušuje. Zato pa, slovenski delavci, slovenski proletarci, bodi vaše geslo: Delajmo neumorno in neprestano za našo socialistično organizacijo, vsak izmed nas naj smatra za svojo častno dolžnost, da pridobi organizaciji par novih članov; ali delo za organizacijo izpopolnujemo s tem, da agitiramo za svoj list. Organizacija in časopisje! Zanimarjati ne smemo ne enega, ne drugega. Organizacija je brez moči brez časopisja, kakor na drugi strani tudi časopisje ne more uspešno izvrševati svojih nalog, ako ne stoji za njim organizacija! Tako organizacijo, kakor časopisje, oboje zaeno moramo pospeševati, ako hočemo, da bo naše delo popolno, naš boj uspešen.

Narobe svet.

Kapitalistično časopisje kaj rado napada agitatorje strokovnega in socialističnega gibanja in jih zmerja z demagogi in sanjači, češ, da zavajajo delavstvo v sanje, ki se ne bodo nikdor realizirale. Te napade vrši kapitalistično časopisje z namenom, da drži delavski razred v kapitalističnih sanjah, ki se realizirajo z nepopisno naglico in grozo vsak dan v življenju. To vidi lahko vsak, kdor ima oči, da vidi, in možgane, da misli. Posebno jasno se vidijo rezultati tega sanjarstva iz raznih statistik, ki jih izdajajo razne države o bogastvu.

Iz uradne statistike Zedinjenih držav je razvidno, da se ceni bogastvo te dežele nad pet sto milijard dolarjev, in da pade po tem računu na vsakega od 106 milijonov prebivalcev približno \$5,700 premoženja.

Če si oženjen in imaš otroke, bi moralo biti tvoje premoženje torej tolikokrat po \$5,700, kolikor članov šteje tvoja družina. Zmenčaj si svoje oči, delavec, iztrezni svojo glavo, preglej svoje premoženje in preštej, koliko ti manjka. Če nimaš toliko, kolikor bi moral imeti na podlagi teh števil, tedaj so te kapitalistične sanje prav realno ukanile. — Koliko jih je, ki bi vedeli za vzroke primanjkljaja, ki ga imajo? Zelo malo. Kajti če bi večina vedela za vzroke, bi se zdavnaj pobrigala, da odpravi sistem, ki ji ne da, kar ji gre ter bi ga nadomestila s takim, ki bi ji dal, kar ji po vsi pravici spada. Ker se večina ne briga za spoznavanje vzrokov, jemljejo njen del logično drugí. Kapitalistično sanjarstvo funkcionira za interese kapitalističnega razreda s čudovitimi rezultati.

Statistika, ki je na roki, nam pravi, da ima 65 odstotkov prebivalcev v Zedinjenih državah le 5 proc. premoženja; 35 odstotkov 33 proc. premoženja in 2 odstotka ljudi 65 proc. premoženja.

Za boljšo ilustracijo si predstavimo hlebec kruha, razrezanega na 10 enakih komadov. Hlebec predstavlja bogastvo dežele. Sto ljudi je pri mizi. Ti ljudje predstavljajo prebivalstvo dežele. Po zdravi logiki bi

človek sklepal, da mora dobiti vsak en kos kruha, ker ima vsak en želodec. Da podpremo asumpcijo bolj detaljno, dodajmo še, da bi moral dobiti vsak en kos kruha zato, ker so relativno vsi delali in producirali hlebec. Seveda, vsi niso enako producirali; nekateri so producirali več, drugi manj, kakor je bilo že delo ali nedelo. Med njimi je naravno tudi takih, ki niso nič producirali. Med temi, ki niso nič producirali, so otroci (ali tudi otroci morajo v nekaterih državah, zlasti na jugu, producirati že v svoji zgodnji mladosti) in pa razni kapitalisti. Toda med tem ko ne dobe otroci starišev, ki producirajo, nič, in stariši komaj toliko, da se borno prežive, dobe otroci kapitalistov, ki v nobenem slučaju ne producirajo, in stariši teh otrok, ki le v redkih slučajih kaj producirajo, ogromno bogastvo.

Po razmerah kakršne so danes, dobita dva pri mizi pričujoča (kapitalistični razred) 65 kosov kruha, 35 proc. (srednji ali meščanski stan) 33 kosov, in 65 proc. (delavski razred) le 5 kosov kruha. Tako se deli premoženje Zedinjenih držav in v vsaki današnji kapitalistično urejeni državi.

Med tem dvema odstotki ljudi ima največji kos J. D. Rockefeller, ki se ceni po tej statistiki na \$2,-500,000,000; potem pridejo Vanderbilti s \$500,000,000; Astorji s \$500,000,000; Gugenheimi s \$500,000,000 itd. itd. — kdo bi jih vse našteval. V teku vojne pravijo, je nastalo nad 25,000 novih milijonarjev.

Nedvomno bo vsak pritrdil, da je taka delitev premoženja nepravilna in da je svet narobe. Toda zakaj je svet narobe? Kdo ga drži narobe?

Zgodovina nam pravi, da je svet postavil narobe človek s svojim hrepenenjem po bogastvu in sijaju, pri čemer pa je postal žrtev svojega lastnega stvarjenja. Kar je nasledilo uspehom njegovega prizadevanja za dosego bogastva in sijaja, so le posledice tega, kar je dosegel. Poneumnjevanje in suženjstvo — vse to je moralo služiti vspostavljenemu namenu: pridobivanju bogastva. Na ta način je postalo pridobivanje bogastva po neumerjenih in slepih potih za človeka sredstvo zasluževanja, namesto sredstvo osvobodjevanja. Današnji kapitalizem zaslužuje, mori in tlači.

Ali naj ostane pridobivanje bogastva za vedno zvezano s suženjstvom človeka? Ali naj ostane človek za vedno žrtev pradedov, ki jih je poklical v življenje svoj čas, da izpolnijo gotove zgodovinske naloge?

Socialisti pravimo da ne.

Hrepenenje po privatnem bogastvu kot stimulus, da se je mogel človek uspešneje razvijati iz primitivnega v popolnejše življenje, da se je mogel povspenjati iz barbarizma v civilizacijo, da je mogel opustiti orodje iz lesa in kamna, da je mogel zamenjati z blata zgrajeno koč s palačo in neznanje z znanjem, da je mogel izumiti stroje, odkriti pare, elektriko, železnico, avtomobil in tisoč drugih reči, ki imajo služiti pripravljanju poti v višjo civilizacijo je bilo svoječasno na mestu. Toda kapitalizem je to zgodovinsko nalogo v glavnih potezah in v mnogih krajih že izvršil. Organiziral je truste in monopole in organiziral mednarodne zveze. Na podlagi svoje osnove je kapitalizem svoje delo izvršil, in znamenja, ki so tukaj, kažejo, da ako ne pride na njegovo mesto pravočasno njegov naslednik socializem, ki ima osvoboditi delo in vspostaviti bogastvo v službo tistih, ki producirajo, v službo tistih, ki žele pobratimije narodov, se zna zgoditi za človeštvo katastrofa, kakršne ne pomni svet. Zadnja vojna je pokazala to možnost.

Naš razum se ne upira zgodovinskemu procesu, stopnjevalnemu napredku in razvoju človeške družbe. Vse to nam je tako razumljivo, kakor nam je razumljiv nauk o razvoju naše zemlje in vsega, kar je na njej. Naš razum se upira le podaljšavanju tiste slepe poti, ki je bila v časih primitivnejšega življenja neizogibna, a je danes za resnično civilizacijo nevarna, ker je preživela. Zato pravimo: če hočemo ohraniti civilizacijo, ki je bila doprinešena v kapitalistični dobi, in ki je zvezana s suženjstvom delavskega razreda, mora prevzeti njeno nasledstvo razred, ki je zanjo doprinesel v dolgi in mučni dobi njenega razvoja največ žrtev.

Svet je danes narobe. S tem ne trdimo, da leži krivda samo na eni strani. Nikakor ne. Krivda je na obeh straneh. Kajti resnici na ljubo je treba priznati, da bi se naloga postavljanja sveta na noge vršila mnogo uspešneje, če bi se delavstvo bolj, zanimalo, da iznajde, kako stoji svet danes. Delavci so izvršili pod kapitalističnim inženirstvom v načinu življenja velikansko revolucijo, ki pa je ostala, kar se lastništva orodja produktivnih in distributivnih sredstev tiče, za delavce neplodna. Ta neplodnost ima svoje vzroke v tem, ker delavstvo ni izvršilo glede tega lastništva revolucije v glavah. Zamišljeni so v kapitalistične sanje — v sanje, ki kažejo premične slike danes in so pozabili nase popolnoma. To se vidi najjasneje ob času volitev, ko glasujejo vedno in vedno za kapitalistične inženirje, ki so se izkazali prave mojstre nad delavskimi možgani tudi v njihovem privatnem življenju. Svojo nesamostojnost mora plačevati delavstvo pri mizi bogastva na ta način, da dobi toliko, kolikor si je samo določilo, ko je glasovalo za kapitalistične inženirje.

In morala tega? — Delavstvo se mora samo pobrihati, da postavi svet na noge. To je mogoče storiti z organizacijo, v kateri edini je moč; z izobrazbo, ki jo organizacija in njena literaura in časopisje daje.

Narobe svet ne bo več narobe, kadar bo delavstvo hotelo. — F. P.

Klavniško delavstvo je vzrujeno, ker mu vele-mesarske tvrdke kar zdržema trgajo plače. Njihove unije pa so tako razrahljane, da so brez moči napram mesarskim kraljem. Nič ne pomaga, zabavljati proti mesarskim tvrdkam. Delavstvo, vposlano v klavnicah mesarskega trusta, je v veliki večini nazadnjaško in take so tudi njihove unije, ali ostanki njihovih unij. To delavstvo bo treba najprvo vzgojiti za moderni industrialni unionizem, izobraziti ga bo treba v socialističnem duhu in potem bo boj proti mesarskemu trustu lažji.

Italijanski fašisti si še niso uhladili svojih vročih patriotskih glav. Svojo teroristično igro vodijo naprej. V Trstu so koncem novembra ubili predsednika unije tiskarjev in tiskarji po vsej Italiji so glasom poročili proglasili enodnevno generalno stavko kot protest proti temu umoru.

Na konferenci "za omejitev oboroževanja" je prišlo na dnevni red tudi vprašanje o strupenih plinih za porabljanje v vojnah. Namen je bil, da bi se rabljenje strupenih plinov v vojnah odpravilo potom mednarodnega sporazuma. Toda — gospodje diplomatje so pripovedovali, da so "strupeni plini braniki civilizacije." Nemčija, ki je prva pričela rabiti take pline v zadnji vojni, bi bila po tej logiki braniteljica civilizacije. Med vojno so jo imenovali hunska država.

Rendezvous.

J. S. Turgenjev.—Prevel J. J.

(Konec).

— Dolgo, Viktor Aleksandrovič — pravi konečno s komaj slišnim glasom.

— A! (Sname čepko, veličastveno potegne z roko po gostih, močno privitih laseh, ki so se začeli skoro prav pri obrveh in z dostojnostjo ozrši se naokrog, rarno pokrije zopet svojo dragoceno glavo.) — A jaz bi bil skoro popolnoma pozabil. Razven tega, glej, dekle! (Zopet zazdeha.) Dela je strašno veliko; vsega ni mogoče preskrbeti in on (gospod) se še krega. Jutri dpotujemo . . .

— Jutri? — izpregovori deklica in upre nanj prestrašeni pogled.

— Jutri . . . no, no, no, prosim te — poprime on hitro in nejevoljno, videč, da se je vsa stresla in tiho povabila glavo — prosim te, Akulina, ne plakaj. Ti veš, da jaz tega ne morem trpeti (in nagrbanci svoj topi nos). Sicer takoj odidem . . . Kakšna nespamet — kremžiti se!

— No, ne bom, ne bom — brzo izpregovori Akulina s silo požiraje solze. — Tedaj jutri potujete? — dostavi ona po kratkem molčanju — kdaj pač bo Bog dal, da Vas bom zopet videla, Viktor Aleksandrovič?

— Zopet se bodeva videla, zopet videla. Če ne v prihodnjem letu, pa pozneje. Gospod, zdi se mi, želi v Petrogradu vstopiti v službo — nadaljuje on, izgovarjaje besede leno in malo skozi nos — in morda potujemo tudi v inozemstvo.

— Vi me boste pozabili, Viktor Aleksandrovič — reče žalostno Akulina.

— Ne, zakaj pa? Jaz te ne bom pozabil; samo pametna bodi, ne uganjaj burk, poslušaj očeta . . . In jaz te ne bom pozabil — ne-e. (In se mirno iztegne in zazdeha.)

— Ne pozabite me, Viktor Aleksandrovič — nadaljuje ona s prosečim glasom. — Kako močno sem vas ljubila, vse sem storila za vas . . . Vi govorite, očeta naj slušam, Viktor Aleksandrovič . . . Kako pa naj slušam očeta? . . .

— In zakaj ne? (On izgovori te besede kakor iz želodca, leže na hrbtu in podloživši roko pod glavo.)

— Pa kako vendar, Viktor Aleksandrovič — vi sami veste . . .

Ona umolkne. Viktor se poigra z jekleno verižico svoje ure.

— Ti, Akulina, nisi neumna deklica — reče on naposled: — zato ne govori nesmisli. Jaz želim tebi dobro, nie li razumeš? Seveda, ti nisi glupa, ne popolno kmetica takorekoč; in tvoja mati tudi ni bila vedno kmetica. Pač pa si ti brez izobrazbe, toraj moraš ubogati, če se ti kaj pove.

— O strašno, Viktor Aleksandrovič.

— I-i, kaka nesmisel, ljuba moja; v čem si našla strah! Kaj imaš to? — pravi on primaknivši se bližje k nji — cvetice?

— Cvetice — tožno odgovori Akulina. — Tu sem natrgala poljskih jerebek — nadaljuje ona, nekoliko oživivši se — to je dobro za teleta. In to tukaj je dvozub — proti bramorjem. Tukaj, glejte no, kako čudna cvetka; tako čudne cvetke se nisem videla nikdar. Tu so potočnice in tu vijolice . . . In to tukaj imam za vas — dostavi ona, potegnivši izpod zelenih jerebik majhen šopek modric, zvezanih s tanko travico. — Ali hočete?

Viktor leno iztegne roko, vzame, nebrizno ponjuha cvetice in jih začne vrteti med prsti z zamišljeno važnostjo pogledaje kvišku. Akulina gleda v njega . . . V njenem tožnem pogledu je bilo toli nežne udanosti, pobožne pokornosti in ljubezni. Ona se ga je tudi bala in se ni upala plakati in poslavljalja se je od njega in z ljubavjo zrla zadnjikrat nanj; a on je ležal razvaljen kakor sultan in z velikodušno potrpežljivostjo in ponižnostjo je trpel njeno oboževanje. Jaz, priznam, sem z nevoljo opazoval njegov rdeči obraz, raz katerega je gledalo skozi potuhnjeno-zaničljivo ravnodušnost zadovoljno prenasličeno samoljubje. Akulina je bila tako lepa v tem trenutku; vsa njena duša se je zaupljivo, strastno razkrivala pred njim; ona se iztegne, boža ga, in on . . . vrže modrice na travo, vzame iz stranskega žepa palto-ja okroglo steklo v kovinski opravi in ga začne natikati na oko; pa kakor se je tudi trudil udržati ga z zgrbančenimi obrvmi, z vzdignjenim obrazom in še celo z nosom — steklo je vselej izdrsnilo in mu palo v roko.

— Kaj je to? — vpraša naposled začudena Akulina.

— Lornjeta — odgovori on z važnostjo.

— Čemu?

— Da se bolje vidi.

— Pokażite.

Viktor zgrbanči čelo, pa ji da steklo.

— Ne razbij ga, pazi.

— Ne bojte se, ne razbijem ga. (Boječje ga dene pred oko.) Jaz ničesar ne vidim — izpregovori ona nedolžno.

— Pa vendar oko zatisni — odgovori on z glasom nezadovoljnega učitelja. Ona zapre oko, pred katerim je držala steklo.

— Pa ne tega, ne tega, neumnica! drugo! — vzklikne Viktor in ne da bi ji dal popraviti napako, odvzame ji lornjeto.

Akulina je zardela, komaj vidno se nasmejala in se obrnila proč.

— Vidi se, da mi to ne pristoji — govori ona.

— Kaj pa da ne!

Ubožica umolkne in globoko vzdihne.

— Ah, Viktor Aleksandrovič, kako bo mogoče meni biti brez vas! — reče ona naglo.

Viktor obriše lornjeto ob suknjo in jo vtakne zopet v žep.

— Da, da — reče on naposled — tebi bo izpočetka teko, gotovo. (Ponižno ji potrka po rami; ona počasi potegne s svoje rame njegovo roko in jo boječje poljublja.) No, da, da, ti si zares dobra deklica — nadaljuje on, samozadovoljno nasmehnivši se — pa kaj je storiti? Ti sama premisli! Nama z gospodom je vendar nemogoče tukaj ostati; sedaj bo skoro zima, a v vasi po zimi — ti sama veš — je prosto grdo. Kako vse drugače je v Petrogradu! Tam so, prosto, taka čudesa, kakršnih si ti, neumnica, niti v sanjah ne moreš predstavljati. Kake hiše, ulice, družba, izobraženost, prosto, občudovanja vredno! . . . (Akulina ga je poslušala z požirajočo paznostjo, z nekoliko odprtimi ustmi kakor otrok.) Sicer — pravi on obrnivši se na zemlji — čemu ti vse to govorim? Vsaj tega ne moreš razumeti.

— Zakaj ne, Viktor Aleksandrovič? Jaz sem razumela vse, vse sem razumela.

— Vidiš, kakšna je!

Akulina pobesi glavo.

— Prej niste z menoj tako govorili, Viktor Aleksandrovič — reče ona, ne dvignivši oči.

— Prej? . . . prej! Vidiš ti! . . . Prej! — pripomni on nekako nejevoljno.

— Vendar je čas, da grem — reče Viktor in že se je naslonil na laket . . .

— Počakajte še malo — pravi proseče Akulina.

— Čemu čakati? . . . Saj sem se že poslovil od tebe.

— Počakajte — ponovi Akulina.

Viktor se je zopet vlegel in začel žvižgati. Akulina ni ves čas obrnila oči od njega. Jaz sem zamogel zapaziti, da je prišla nekoliko v razburjenost: njene ustnice so se tresle, bleda njena lica so lahko zardela . . .

— Viktor Aleksandrovič — izpregovori ona končno s pretrganim glasom — greh imate, greh, Viktor Aleksandrovič, pri Bogu!

— Kaj je tak greh? — vpraša on, ko je obrvi nagrbaničil in lahko vzdignil in k nji obrnil glavo.

— Greh je, Viktor Aleksandrovič. Da bi mi vsaj dobro besedo dali za slovo, da bi le besedico rekli meni, ubogi siroti . . .

— Pa kaj naj ti rečem?

— Jaz ne vem; vi to bolje veste, Viktor Aleksandrovič. Sedaj vi odpotujete in da bi le besedico . . . S čim sem zaslužila?

— Kako si vendar čudna! Kaj jaz morem zato?

— Da bi le besedico . . .

— No, poje vedno eno in isto — reče on v nevo-lji in vstane.

— Ne srdite se, Viktor Aleksandrovič — brzo pristavi ona in komaj zadržuje solze.

— Jaz se ne srdim, a ti si le neumna . . . Kaj hočeš? Vedi, jaz te ne morem poročiti! Vedi, ne morem! No, toraj, kaj pa hočeš? Kaj? (On skrije obraz, kakor da bi pričakoval odgovora in razprostire prste.)

— Ničesar, ničesar nočem — odgovori ona jec-ljaje in se komaj upa iztegniti k njemu tresoč se roki — le tako, da bi le besedico za slovo . . .

In solze se ji vlijejo po licih.

— No, tako je, sedaj gre plakati — reče Viktor hladnokrvno in vzdigne zadaj čepko na oči.

— Jaz nočem ničesar — nadaljuje ona ihté in pokriviš lice z obema rokama; pa kako se mi bo sedaj godilo v družini, kako se mi bo godilo? In kaj bo z menoj, kaj bo z menoj, ubožico? Z neljubim človekom bodo poročili ubogo sirotico . . . Uboga moja glavica!

— Prepevaj, prepevaj — mrmra Viktor napolglasno in stopica na mestu.

— A on, da bi le besedico, le eno samo . . .

— Kajne, Akulina, kajne? jaz . . .

Nepričakovano, srce trgajoče ihtenje ji ni dalo končati govora — vrže se z licem v travo in grenko, grenko zaplaka . . . Vse njeno telo se je krčevito treslo, tilnik se ji je kar vzdigoval. Gorje, ki ga je dolgo zdrževala, izlilo se je končno v potoku. Viktor je stal pri njej, stal je, skomizgnil z ranama, obrnil se in odšel z velikimi koraki.

Preteklo je nekoliko trenutkov . . . Ona je utihnila, vzdignila glavo, skočila kvišku, ozrla se okrog in plosknila z rokama; hotela je bežati za njim, toda nogo so se ji všibile — pala je na kolena . . . Jaz nisem vzdržal in skočim k njej; pa komaj me je zamogla ugledati — odkod je dobila moči — vzdigne se s slabim krikom in izgine za drevjem pustivši razmetane cvetice na zemlji.

Jaz postojim, vzdignem šopek modric in stopim iz gošče na polje. Solnce je stalo nizko na bledejas-

nem nebu, njegovi žarki so tudi nekako obledeli in se ohladili: ti niso sijali, razlivali so se kot enovita, skoro vodena barva. Do večera ni bilo več kot pol ure in zarja se je komaj prižigala. Silni veter je hitro vršil meni nasproti čez rmeno, usehlo strnišče; hitro se vzdigujoč pred njim je letelo mimo čez cesto ob gozdnem robu drobno, ukrivljeno listje; stran gošče obrnjena s steno na polje, se je vsa tresla in migljala v majhnem blisku, razločno toda ne jarko; na rdečkasti travi, na bilkah in steblih, povsod so blestele in se zibale neštevilne niti jesenske pajčevine. Ustavil sem se . . . Postalo mi je otožno; skozi veselo, dasi sveže smehljanje veneče prirode, zdelo se je, prihajal je otožni strah pred nedaljno zimo. Visoko nad menoj, težko in rezko rezoč vzduh s krili, je letel previdni vran, obrnil glavo, ozrl se name od strani, vspel se kvišku in, pretrgano krokaje, skril se za lesom; velika jata golobov se je bliskoma vzdignila s poda in, brzo zasukavši se v podobni stebra, se je skrbno posedla po polju — znamenje jeseni! Nekdo se je pripeljal mimo za golim gričem, glasno ropotaje s praznim vozom . . .

Podam se domov, ali podoba bedne Akuline mi ni šla dolgo iz glave, in modrice njene, davno zvenele, hranim do danes.

Priseljevanje iz Jugoslavije ustavljeno.

Foreign language information service Yugoslav section.

Pred kratkim smo naznanili, da se jugoslovanska letna kvota glede dovoljenega priseljevanja za fiskalno leto 1921—1922 (od 1. julija 1921 do 30. junija 1922) bliža h koncu. Po poročilu generalnega komisarja za priseljevanja je dne 1. novembra od letne kvote 6,405 preostajalo le 1,121 kot število jugoslovanskih priseljencev, ki so mogli še priti v Združene države do konca prihodnjega junija.

To število priseljencev je že prišlo tekom prve polovice novembra in z dnem 15. novembra je bila vsa letna kvota za Jugoslavijo popolnoma izčrpana.

To pomenja, da od sedaj naprej do konca junija prihodnjega leta *noben priseljenec iz Jugoslavije ne more več priti v Združene države*. Priseljevanje iz Jugoslavije je zaenkrat popolnoma ustavljeno. Zakon je v tem pogledu jako strog in naj si nihče ne domišlja, da se mu bo vendarle posrečilo potom protekcije ali na kak drug način vlezti v Združene države. Vsak priseljenec bo brez obzira povrnjen nazaj z istim parnikom s katerim je prišel.

Pri določevanju, iz katere dežele kdo prihaja, je odločilno rojstvo, ne državljanstvo. Izključeni so torej vsi priseljenci, ki so rojeni v mejah današnje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Oni stanovaleci Jugoslavije, ki so bili rojeni drugje, morejo še priti v kolikor ni bila še izčrpana kvota one dežele v kateri so se rodili. Isto velja glede Jugoslovancev stanujočih izven mej Jugoslavije. Skratka, rojstni kraj je odločilen.

Glede Jugoslavije je letna kvota (t. j. število dovoljenih priseljencev tekom fiskalnega leta (1921—1922) znašala 6,405 in je bila izčrpana na sledeči način:

Prihod jugoslovanskih priseljencev meseca junija čez junijsko kvoto (ki je bila določeno na 419) in na račun letne kvote za tekoče fiskalno leto . . .	1,133
Meseca julija	1,403
Meseca avgusta	1,310
Meseca septembra	1,238
Meseca oktobra	200
Od 1. do 15. novembra	1,121

Skupaj 6,405

Stanje drugih držav.

Razun za Jugoslavijo je bila letna kvota že izčrpana tudi za sledeče države: Grško, Špansko, Palestino, Turčijo, Sirijo, Smirno. Kar se tiče drugih držav, da navedemo le nekatere, je preostanek letne kvote znašal dne 9. novembra: Avstrija 5,556; Albanija 104; Bolgarska, 78; Čehoslovakija, 4,672; Nemčija, 60,944; Ogrska, 1,136; Italija, 13,948. Glede poslednje se računa na podlagi dosedanjega priseljevanja, da bo izčrpana svojo letno kvoto tekom dveh mesecev.

Kdo more še priti iz Jugoslavije?

Razume se samoobsebi, da morajo priti v Združene države oni ljudje, rojeni v Jugoslaviji, ki so dosegli ameriško državljanstvo; nadalje njihove žene in otroci pod osemnajstim letom.

Glede otrok moramo pripomniti, da po ameriškim zakonu otroci naturaliziranega državljana postanejo šele tedaj pravovelnjavni ameriški državljani, ako tekom svoje nedoletnosti vstopijo na ameriška tla. Otrok naturaliziranega državljana se radi tega smatra le kot morebiten ameriški državljani in postane ameriški državljani že s tem, da pride v Združene države, predno je postal 18 let star. Radi tega morejo še vedno priti otroci naturaliziranega ameriškega državljana pod 18. letom, ne pa starejši otroci.

Razun teh morejo še priti v Združene države tudi po izčrpanju letne kvote:

1. Vladni uradniki (na pr. poslaniki in konzuli), njihove družine, pomočniki, služabniki in uradniki.

2. Inozemci, ki nameravajo potovati brez predledka skozi teritorij Združenih držav v drugo državo.

3. Inozemci, katerim je bil že dovoljen vstop v Združene države, ako kasneje potujejo iz enega dela Združenih držav v drugega skozi sosedno inozemsko ozemlje (na pr. skozi Kanado ali s parnikom iz New Yorka v San Francisco); to potovanje pa ne sme trajati čez 60 dni.

4. Inozemci, ki prihajajo v Združene države le na obisk, bodisi radi zabave ali radi začasnega opravka. Ta obisk sme kvečjemu trajati šest mesecev. Ako bi se našlo, da je dotičnik opustil namen začasnega obiska in bi bilo iz okoliščin razvidno, da se misli nastaniti v Združenih državah, bo naznanjen priseljeniškim oblastim za deportacijo.

5. Inozemci, ki so bili vsaj leto dni pred prihodom v Združene države nastanjeni v Kanadi, Newfoundlandu, v republikah Cuba in Mehiko, v vseh deželah centralne in južne Amerike in na sosednjih otokih (otok ne sme biti dalj od ameriškega kontinenta kot so otoki Bermuda.)

6. Inozemci, ki se vračajo v Združene države po kratkem obisku v inozemstvu; ta obisk ne sme prekoračiti dobo šestih mesecev. Ta odstavek je posebne važnosti za one naše ljudi, ki — dasi nimajo ameriških papirjev — hočejo obiskati stari kraj. Ako se oni vrnejo v Ameriko tekom šestih mesecev po odhodu, smejo svobodno priti. Posebnih dokazov za to ni treba, ker se priseljeniške oblasti prepričajo o resničnosti šestmesečne odsotnosti iz potniških seznamov odhajajočih parnikov.

7. Inozemci, ki so po poklicu gledališki igralci, umetniki, pevci, bolničarke, duhovniki, vseučilišni profesorji ali osebe, ki spadajo k priznanemu znanstvenemu poklicu.

8. Hišni vslužbenci (na pr. služkinje), ki so bodisi v Združenih državah ali v inozemstvu, služili pri osebi, v katere spremstvu se nahajajo oziroma prihajajo k njej, ako prihajajo z namenom, da nadaljujejo to službo.

Razun gori navedenih slučajev, nobena oseba, rojena v Jugoslaviji ne more priti v Združene države do konca junija 1922.

Pri municipalnih volitvah v Angliji je dosegla delavska stranka velike uspehe in mnogo občin je že v delavskih rokah. Proti nji so nastopale buržvazne stranke pod raznimi klobuki; v vsakem kraju so si izbrale kako posebno sredstvo, s katerim so mislile zavesti delavstvo, toda vse ni nič pomagalo. Delavska stranka je prišla iz volilnih bojev ojačana kakor iz vseh poprejšnjih. To dela strah angleški buržvaziji.

UTRINKI.

Iz splošnih volitev, ki so se vršile pred kratkem na Švedskem, je razvidno, da s socialistično propagando ne gre povsod tako počasi kot v Ameriki. Iz poročil je razvidno, da je socialistična stranika Švedske napredovala od zadnjih volitev za ogromno število glasov in dobi švedska vlada izključno socialistično ministerstvo, na čelu mu Hjalmar Branting, ki je bil že enkrat prej ministerski predsednik. Izpad volitev in porast socialističnih in radikalnih kandidatov od prejšnjih volitev je razvidno iz sledeče tabele:

	1921	1920	Porast
Social-demokratje ..	633,001	195,121	437,880
Konservativci	448,968	183,019	265,949
Liberalci	332,809	144,947	187,853
Kmetje	192,290	92,941	99,439
Komunisti	89,087	.....	.....
Levi socialisti	45,377	42,056	92,408

Social-demokratje, komunisti in levi socialisti so glasovali vsi pod eno skupno nazvano Delavska stranka, vzlic temu so imeli svoje kandidate. Vsi skupaj so imeli le nekaj tisoč glasov manj kot vse druge meščanske stranke skupaj.

Na podlagi volilnega rezultata bodo imeli v novem parlamentu socialisti in komunisti 106 poslancev.

Porast njihove moči od prejšnjih volitev je kakor sledi:

	1921	1920	Porast
Social-demokr. poslanci ..	93	75	18
Levi socialisti	6	5	1
Komunisti	7	2	5
Liberalci	41	48	manj 7
Kmetje	21	29	manj 8
Konservativci	62	71	manj 9

Na podlagi tega rezultata so pridobili delavski kandidatje 24 mandatov. Če bo šlo tako naprej, bodo imeli švedski delavci lahko kmalu svojo "diktaturo".

Prisostovanje britskega državnika in diplomata stare šole Arthur J. Balfourja washingtonski konferenci za reduciranje naoborožbe — prvi londonski Daily Herald — je priča, ki govori, da se od te konference ne more pričakovati kakih uspehov.

Arthur J. Balfour — prvi Daily Herald — je učenec tiste diplomatične šole, ki je vrgla svet leta 1914 v krvavo vojno. Balfour je cinik, brezobzirnež, len in obdan z vsemi tistimi tradicijami, ki odlikujejo njegov razred. Ravno Balfour je pripomogel več kakor kak drug diplomat v Angliji, da je zavzela dežela tako finčno formo v naoboroževanju. Iz ciničnega smeha, ki ga je spremljal, ko je podpisal v Versaillesu pogodbi Lige narodov, se da sklepati, da se ne bo odkritosrčno prizadeval niti za reduciranje naoboroževanja.

Harding misli morda resno, toda evropska in japonska diplomacija ga bosti tako premagali, kot so njegovega prednika v Versaillesu.

Washingtonska konferenca pravzaprav ni niti konferenca za zmanjšanje oboroževanja temveč, da reši kitajsko-sibirsko vprašanje, pri katerem je zainteresirana tudi Amerika. To vprašanje, tudi če se reši relativno ugodno za Ameriko in prizadete stranke v Aziji, ne more zagurati miru, dokler vlada sedanji kapitalistični sistem. — Daily Herald ima prav.

Ti morda sanjaš o svetu, ki naj bi bil pravičen. Ta svet je tukaj, in sila, ki naj podeli svetu pravičnost, je v tebi. Ali kot posameznik, ločen od drugih ne moreš uporabiti te sile, kajti ti si član družbe, zato moreš doseči pravičnost in srečo le tedaj; če jo deliš z drugimi, ki so poleg tebe. Ne sanjaj torej, da se okoristiš s svojo pravico in srečo na račun drugih; ne sanjaj, da pride vse dobro iz nebes in vse hudo iz pekla. Sreča ali nesreča, dobro ali zlo, nebesa ali pekel si ti sam! Danes si sam sebi velikanski pekel, ker si neveden, ker ne poznaš svoje sile. Ko spoznaš svojo silo, ko preučiš svoje naloge, svoje interese in jih uravnaš harmonično tako, da postanejo splošni — tedaj se vresniči to, kar morda danes iščeš zaman.

Pot do tega drži iz organizacije. Organiziraj se, izобрази se — in pekel bo premagan.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

Dopisi.

CLEVELAND, O. — Občinske volitve v Clevelandu za leto 1921 so končane. Njihov izid za nas nima posebnega pomena, pa najsije izvoljen Peter ali Pavel, demokratje ali republikanci. Navajeni smo volilnih komedij, katere so vedno enake, le igralci se včasih spremene.

Prvič po letu 1917. socialistična stranka v tem mestu ni mogla postaviti popolne kandidatne liste. Vzrok oslabilnosti je iskati v progonih, ki so se vršili svoječasnno, in pa v razdvajanju vrst zavednega delavstva.

Mesto je razdeljeno v 32 koncilmanskih volilnih okrajev. Socialisti so imeli svoje kanddate v štirih okrajih in v enem teh je slov. soc. klub št. 27 pozval mene, naj sprejem kandidaturu. Šli smo na delo, ki ni bilo majhno in v katerem smo pridobili nove izkušnje v naši propagandi.

Kar se tiče izida volitev, smo mi, s tem mislim slov. soc. klub, popolnoma zadovoljni.

Med drugim smo pokazali, da Palmerjevimi kozakom le ni bilo mogoče zatreti socialistične misli v Clevelandu, in pa da so slovenski sodrugi kot taki držali svojo postojanko. Ob tej priliki smo se zopet enkrat prešteli, in število glasov nam dokazuje, da naše delo ni bilo brez uspeha.

Ne gre se tukaj za nekaj sto glasov nazadovanja od zadnjih volitev, katere nam hočejo pripisati politični otroci pri "A. D." Leta 1917 smo bili v vojnem času in razpokoženje ljudstva je bilo vse drugo kakor je danes. V tem mestu izhajajoči nemški dnevnik je bil odprto za socialiste, katerim je načeloval takrat županski kandidat s. Ruthenberg in mi dobro vemo, da je v 23. okraju še vedno precej Nemcev.

Drugi vzrok je, da se letos mnogo socialistov ni udeležilo volitev. Njihov argument, da so izostali iz volišča, je: "Kaj bi hodil volit, saj če kakega socialisti izvolimo, bo pa zopet ven vržen, kot sta bila sodruga Willert in Mandelcorn." Na drugi strani je precej komunistov, ki se tudi niso udeležili volitev, ali pa so oddali glas županskemu kandidatu SLP.

Kot se razvidi iz poročila o številu oddanih glasov, so dobili županski kandidatje v 23. okraju mnogo več glasov kakor pa koncilmanski kandidatje. Agitacija za našega kandidata se je vršila največ med Slovenci. Volilce drugih narodnosti smo dosegli le potomo letakov. Za izvršitev vsega kampanjskega dela je bilo potrebno reorganizirati naše precinkte, katerih je 16, in v iste postaviti svoje može. Reči se mora, da je organizacija izvrstno funkcionirala in da je dalo to delo klubu nove energije.

Propagandistični letaki so bili izvrstni. 4000 letakov "What is Socialism" se je razdelilo med tukajšnje volilce. Besedilo je bilo povzeto iz lista "New Day." Drugi letak se je tikal socialističnih propozicij za mestno upravo.

Ni se nam šlo za urade ali mastne službe. Jaz že svojih 25 let služim svoj pošteni kruh kot mizar in se počutim še popolnoma sposobnega za to delo. Pokoril sem se zahtevi organizacije kot dober discipliniranec in sem sprejel kandidaturu.

Ob tej priliki smo zopet od bližje spoznali naše nasprotnike. Slovenski delavci, zapomnite se jih. Tudi vi imate močno orožje, poslužujte se ga solidarno in pomislite, kje kupujete vaše potrebščine. Na vas je ležeče, da jim vračate njih hvaležnost in naklonjenost do vas in vaših teženj.

Imeli ste priliko opazovati izložna okna in stene hiš, katere so si trgovci pokrili s slikami in oglasi profesionalnih političarjev — vaših nasprotnikov.

Dobile so se tudi častne izjeme. To so značajni može, ki še niso pozabili časov, ko so tudi oni hodili v tovarno in ki tudi pri drugem poslu odločno odklanjajo pomagati nasprotnikom delavskih interesov. Tudi renegata smo dobili, ki je deset let plačeval mesečne prispevke v socialistični klub, pri teh volitvah pa je igral izdajalca. Klub št. 27 je na svoji redni seji z njim obračunal kakor taki ljudje zaslužijo.

Vsi vi, ki ste dali svoje glasove socialističnemu kandidatu, ste s tem protestirali proti krivičnemu sistemu, ki izkorišča vse ljudstvo; ta sistem je kapitalizem z vsemi svojimi trabanti. Pokazali ste, da ste razredno zavedni in da se ne daste slepiti z otročarijami, za katere se vas je hotelo vporabiti z zavijanjem dejstev, in da se zavedate višjih življenskih interesov kot je delokrog mestnega sveta. S tem ste dali svoje simpatije onim, ki so posvetili vse svoje življenje borbi za izboljšanje vašega življenskega položaja, plemenitim borcem, ki so trpeli in dali svoja življenja v boju za osvoboditev proletarijata iz mezdne sužnosti.

Socialistično gibanje v Zedinjenih državah je še majhno in je podobno studentcu, katerega izvir si na svojem pohodu pridobiva toke drugih studentcev, poltoke, rečice in reke in postane mogočna reka, ki bo v leku časa pri svojem izstopu ornila zemljo nesnage in jo ob enem pognojila za boljšo in lepše bivališče človeka. — *Jože Jauch.*

CORWIN SPRING, MONT. — Prejel sem vaš apel za nabiranje novih naročnikov Proletarcu. Kakorkoli bi rad, da bi se ta list razširil, je vendar agitacija zanj posebno v teh krajih težka, kajti ljudje so silno brezbrizni. Storil bom kolikor bom mogel, kajti kot agitatorja me poznajo. Marsikoga, če je imel le količkaj lastnega razuma, sem že pridobil za našo stvar. Ko so ljudje pri predsedniških volitvah novembra zadnje leto s tako vneto drli na volišče za Hardinga, so mislili, da bodo s tem zagurali "dobre" čase. In sedaj se jeze, pa še kako! Kdor se jezi napram meni, mu enostavno povem, da je tudi sam kriv sedanjega položaja, kakor vsi tisti delavci, ki hočejo, da jim vladajo kapitalisti na škodo delavstvu. Dela ni, življenske potrebščine so še vedno drage, na svetu je vse narobe in kajpada, ljudje se jeze. Ampak kaj naj jim jeza koristi? Svet se ne vlada z jezo. Tisti, ki znajo rabiti svoj razum v svojo korist, vladajo. Delavci niso med njimi, ker še ne znajo rabiti svoj razum.

V cirkularju je tudi vraščanje na naročnike glede oblike lista Proletarca. Meni sedanja popolnoma ugaja. Od kar ima sedanjo formo, hranim vse številke, in tako jih imam vedno pri rokah kadar hočem čitati. Gradivo je raznovrstno in podučno in ima stalno vrednost. — *Andrew Pelhan.*

MORGANTOWN, W. VA. — Ni moj namen prepričati se po časopisju, kajti prostor, ki ga zavzamejo taki dopisi, se lahko porabi za boljše gradivo. Toda v tem slučaju sem primoran odgovoriti na dopis, ki je bil priobčen v 247. številki. Prosvete iz Pleasant Valley, Pa. s podpisom Jerneja Kokaljina.

Zadel ga je moj dopis v 735. številki Proletarca, kajti drugače bi ne bilo odmeva; vsaj izgleda tako. Dopisnik se med drugim izpodtika ob moje ime in pravi, da nisem pravega podpisal. To je smešno, kajti on me dobro pozna že več let in bi moral vedeti, da se vedno podpisujem s pravim imenom. Dirnilo ga je tudi to, da sem napisal na vrhu dopisa "Od nekje iz Pa.", namesto od tam, kjer sem. Kraj sam na sebi nima ničesar opraviti s stvarjo, o kateri se piše. Napisal bi lahko "iz New Yorka." toda obravnava bi vendar le o rečeh, ki so se godile v tistem "nekje" v Pa. Glavno je, da dopis najde odmev pri prizadetih.

Kritika je dobra, ako ni v nji osebne mržnje. In zdi se mi, da mi ravno omenjeni donisnik odgovarja bolj iz osebne mržnje kot pa iz socialističnega prepričanja. S. Kokali kritizira mojo taktiko za časa moiega delovanja pri klubu št. 221 v omenjeni naselbini. Skušajmo si predstaviti situacijo. Človek se trudi, na vse načine si prizadeva ustvariti jako organizacijo inteligentnih sodrugov. Toda kljub napornemu delu ne najde med ostalimi sodrugi pravega odmeva in za delo je vedno sam. Ali se je potem čuditi, ako sem postal že malo ozorčen ter povedal v javnosti nekoliko svojega mnenja in podal nekoliko resnične slike? Vsakdo na mojem mestu bi storil isto, ako mu je kaj za socialistem.

Čas kritizirati moje delovanje je bil takrat, ko sem bil v naselbini in deloval pri klubu. Zvoniti po toči ne pomaga.

Klub št. 221 je imel pred tremi meseci nad \$40,00 v blagajni; dopisnik izvaja, da rabijo dotično svoto doma pri klubu. Morda, ako vodi klub kako večjo agitacijo, bodisi ob času volitev ali kadarkoli, kajti propaganda se ne more voditi brez vsakih gmotnih sredstev. Ali ravnotakrat nismo imeli nikakršnih izrednih izdatkov. Zato bi bilo na mestu prispevati vsaj polovico omenjene svote v podporo Proletarcu, ki ima težak boj za obstanek. Podpirati ga moremo je zavedni delavci, kajti kadar mu jo mi odvzamemo, bo moral prenehati izhajati.

Naša dolžnost je, da list podpiramo, da mu pridobivamo novih naročnikov in mu s tem zagotovimo rednejše dohodke. Socialistični tisk mora priti med delavstvo. Socialistična vzgoja mu je absolutno potrebna, če hočemo, da bo razumelo socializem. In Proletarec je socialistični učitelj slovenskega delavstva. V njem se lahko vsakdo, kdor ga čita, pouči o gnilobi sistema kakršen je, in o socializmu, ki ima naslediti kapitalistični sistem.

Živimo v najbogatejši deželi na svetu, ki lahko pridelava dovolj živil za dvakrat, trikrat toliko prebivalstva kot ga ima, toda kaj nam pomagajo vsa ta živila, če pa ne vemo, kako priti do njih, če ne znamo odpraviti pomanjkanja niti v deželi, ki ima vsega v izobilju. Toda znanje, kako izboljšati položaj — družabne razmere sploh, dobimo v socialističnih časopisih, revijah in knjigah. Za naše delavstvo pride v poštev Proletarec. Ne pustimo, da bi propadel. Storimo vse, da ga povečamo in razširimo.

Da se povrnem še enkrat k prej omenjenemu dopisniku. Na enem mestu mi svetuje, da "ako hočem o kakšni stvari razpravljati, moram preje dobiti potrebne informacije, kajti drugače obstoji opasnost, da zabredem v nepravilike." Jaz ne vem, kake informacije potrebujem; saj sem bil vendar od ustanovitve pa do mojega odhoda tajnik, zapisnikar in organizator kluba, vse v eni osebi, torej mi morajo biti zadeve, tika- oče se kluba, vsekakor dobro znane.

Končno naznanjam slovenskim delavcem, da sem prevzel zastopništvo Proletarca za *Rendall Creek*. Tudi socialistični klub bi bilo dobro ustanoviti v tem kraju. Upam, da se bo glede tega še kdo oglasil.

J. R. Sprohar.

BISBEE, ARIZ.—Delavske razmere so v teh krajih zelo slabe. Ljudje se tolažijo, da bode kmalo boljše, toda pri nas se še slabšajo. Meseca novembra so zopet odslovili nekaj delavcev, in tako se ta povest vedno nadaljuje. Slovencev in drugih Jugoslovanov je sedaj tu malo. Ljudje pač begajo iz kraja v kraj za delom in kruhom.

Rudniškim družbam se nič ne mudi dovažati bakreno rudo na površje. Vse, kar v splošnem delajo, je odkrivanje rude, da jo bodo lažje in več proizvajali, kadar se cene tej kovini zvišajo. Plače so tu nizke, če se vpošteva cene življenjskim potrebščina. Strojniki (drilarji) imajo po \$4,50 dnevno, nakladači pa \$4.

Ali veste, kako so eno leto nazaj za časa predsedniških volitev agitirali, razun par izjem, vsi slovenski listi za Hardinga, češ, da nam bo njegova izvolitev prinesla dobre čase? "Kolesje industrije se bo vrtilo naprej, če izvolite Hardinga," je pisal neki slovenski "delavski" list. Harding je izvoljen, kolesje industrije pa se vrti "nazaj". To dobi delavstvo, ki ne zna misliti s svojimi možgani. — W. K.

Kongresman Dyer iz Missourija je predložil v kongresu resolucijo (H. R. 13), ki gre za tem, da se kaznuje linčarji. Poročila iz Washingtona pravijo, da se justični oddelek strinja s predlogo, in da postane brezdvomno zakon. Predloga se glasi, da zapade vsak javni stražnik, ki ne stori svoje dolžnosti in ubrani osebe pred linčarsko drhaljo, denarni kazni in do pet let ječe. Osebe, ki se udeleže linčanja, zapadejo kazni, ki znaša od petih let pa do dosmrtno ječe. Poleg tega mora plačati vsak okraj, kjer se linčanje izvrši, zvezno globo, ki znaša \$10,000.00. Kazni, ki so navedene v predlogi, so drastične, toda če se pomisli, kako razširjeno je linčanje v Zedinjenih državah, tedaj niso te kazni prav nič preostre.

Iz upravnštva.

Agitacija, ki smo jo podvzeli za pridobivanje novih naročnikov in za nabiranje prispevkov listu v podporo, povoljno napreduje, kar je zasluga naših klubov in posameznih agitatorjev po raznih naselbinah. Želimo le, da, da bi se jim pridružili tudi drugi, ki danes še niso aktivni, kajti če bomo imeli aktivne delavce v vseh naselbnah, bomo res v stanu razširiti naše socialistično glasilo Proletarca. Mlačnost mora izginiti in v naše vrste mora priti novo življenje. To se že vrši, kar nam potrjujejo razna pisma od sodrugov, ki prihajajo v naš urad.

Zanimivo je n. pr. pismo, ki ga nam je pisal sodrug Joseph Britz iz Exporta, Pa., eden starih agitatorjev za socialistično misel. Sod. Britz piše:

"Vedno sem imel po par dolarjev na razpolago za Proletarca, kadar je bil v finančnih stiskah. Letos žrtvujem nekoliko več, to pa zato, ker mnogi sodrugi v sedanjih časih pri najboljši volji ne morajo ničesar prispevati, in pa tudi zato, ker delujejo gotovi elementi za uničenje Proletarca. Intrigantje naj spoznajo, da je Proletarca nemogoče uničiti.

Koliko sem že prispeval za list, ne bom navajal. Uprava lahko iznajde svote iz vknjižb. Storil sem že tudi veliko korakov za list (l. 1910—15) in tudi danes bi bil še v stanu kaj storiti zanj, ako bi živel med ljudmi, med katerimi je agitacija mogoča.

Upam, da mi je kot naročniku dovoljeno, da se izrazim o nekaterih rečeh glede lista. Smatram, da je Proletarec prepoceni za sedaj. Po mojem mnenju bi morala znašati naročnina \$3,50 na leto. Pisava lista meni, kakor tudi mnogim drugim, s katerim prihajam v dotiko, veliko bolj ugaja, kakor pa za časa prejšnjega urednika.

Sedanja oblika lista se mi dopade in mislim, da bi se boljše ne moglo dobiti. Čez to obliko lista so po mojem mnenju najbolj tisti, ki ga enostavno ne marajo, pa se izgovarjajo na formo. Mnogi agitatorji pa res mislijo, da bi se dalo naročnike lažje pridobivati, ako bi imel list staro formo. Ako dobi Proletarec staro formo, tako, kakršno ima Prosveta, bodo ljudje že skrbeli za nove izgovore, samo da se izognejo naročbi. To je moje skromno mnenje o Proletarcu."

Codrug Joseph Britz ima prav v tem, da je Proletarec prepoceni. Vse ameriške radikalne revije so sorazmerno mnogo dražje kakor je Proletarec, dasiravno imajo ogromno polje za dobivanje naročnikov. Toda po vseh dosedanjih izkušnjah moramo priznati, da inteligenca našega delavca še ni dovolj visoka, da bi znala ceniti dober list. Vsak narod potrebuje vzgojevalne liste, in te je najtežje prodajati. Razumljivo je, da se ljudje branijo socialističnih listov, pri tem pa se tolažijo, da so že naročeni na socialistične liste; enim je namreč vsak list socialističen, samo, da včasih kaj napiše o socializmu.

Proletarca moramo torej najprvo razširiti, in ko bodo čitatelji spoznali vrednost čtiva, ki ga prinaša Proletarec, bodo list rajše podpirali.

Frank Zakelj iz Akrona, O., naznanja, da je na delu za pridobivanje novih naročnikov in prispevkov v podporo listu. Pravi, da je agitacija težka, ker so ljudje brezbrizni, vendar pa se nadeja uspehov.

Louis Kraševoc iz Forest City, Pa., tudi obeta razširiti list.

John Krašovec iz Philippi, W. Va., je poslal dve naročnini s pripombo, da jih misli dobiti še nekaj, predno odpošlje polo.

Joe Supan iz Lloydella, Pa., poroča isto kot gori omenjeni agitatorji.

Alois Schrott iz Minneapolisa piše, da bi iz srca rad poslal kako svoto v Proletarčev fond, toda je že 14 mesecev brez posla. Situacijo brezposelnih delavcev razumejo le tisti, ki so bili sami brez dela in sredstev. Ko bi jo razumeli vsi delavci, bi že davno odpravili sistem, ki povzroča brezposelnost. A. Schrott omenja nadalje, da v Minneapolisu ni slovenske naselbine in raditega tudi ne more podvzeti agitacije za pridobivanje novih naročnikov. Ko je bil izdan predzadnji apel, je A. Schrott prispeval \$5, ravno tako tudi njegov tovariš.

Lovrenc Lenaršič iz Somerseta, Colo., je poslal pet naročnikov in pravi, da bo agitiral, da pridobi za

list še druge v njegovi naselbini. Izjavil se je za sedanjo formo.

Andrej Kocjan iz Clevelanda pošilja tri naročnice in obljublja, da jih pošlje ob priliki še kaj.

Joe Kogoy, Hughes, Okla., je poslal dve naročnici in \$1 listu v podporo.

Frank Pušnik, Absher, Mont., piše, da je agitacija vsled dolgotrajne brezposelnosti tam onemogočena. V zadnjem letu so delali tri mesece, letos pa skozi deset mesecev nič in ljudje so brez vsakih gmotnih sredstev. Zgovoren dokaz, da je treba odpraviti kapitalizem in uvesti socialistični sistem.

Frank Besjak iz Springfieldda, Ill., sporoča, da so tudi na delu za razširjenje lista.

Peter Bukovec, Bon-Air, Pa., pravi, da se zaveda dejstva, da potrebuje Proletarec mnogo novih naročnikov, toda agitacija je zelo težka, ker ljudje še ne razumejo potrebe dobrega tiska. Morda bi se dalo lažje dobivati naročnike za kako Ave Marijo tudi med takozvanimi "naprednimi rojaki." — Bukovec omenja, da kar je dobil takih naročnikov, ki so dobivali list še takrat, ko je izhajal v stari formi, so za staro formo. Sprejel je tudi zastopništvo lista.

M. J. Gabrenja iz Johnstowna, Pa., je poslal dvanajst celoletnih naročnin. Tudi sporoča, da se bo obnovil jugoslovanski socialistični klub št. 65, JSZ.

Frank Čemažar iz Columbusa, Kans., je sporočil, naj mu pošljemo listo naročnikov iz njegovega okrožja, da bo imel boljše kontrolo, kadar komu poteče naročnina. Sodrug Čemažar je prevzel tajništvo tamkajšnjega kluba št. 81, JSZ., ker je sodrug Val. Wirtich bolan.

Math Debevec, James City, Pa., pravi, da bi se agitacija vršila zelo uspešno, ako bi mogel agitator vdihniti človeku socialistično znanje in razredno zavest. Ker se tega ne more, je treba agitirati tako, kot smo agitirali dosedaj. Obljublja, da bo storil kolikor mogoče, da bo potem "Proletarec" vršil navdahnjevalno delo, počasi sicer, toda sigurno.

Tu niso omenjeni vsi, ki so se že odzvali na naš apel za nabiranje novih naročnikov, nego le nekateri. Nekatera pisma so prav zanimiva, toda jih vsled pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti. Mnogi naši aktivni sodrugi so že mesece brez dela, nekatere pa muči poleg tega še dolgotrajna bolezen. Mizerija prihaja le v delavske in kmečke hiše, toda s poseti bo prenehala, kadar se spremeni družabni sistem. Spremenil se bo, kadar bo delavstvo sposobno, da ga spremeni. Delavstvo se bo vsposobilo potom organizacije in izobrazilo se bo potom socialističnega tiska. Širite ga! V naselbinah, v katerih se ni še nihče odzval za nabiranje naročnikov Proletarcu, naj se oglasi eden ali drugi; dela je dovolj za vse naše sodruge, za vse somišljenike socializma. Da, dela je dovolj—preveč ga je za tisto število socialističnih delavcev, ki so ga pripravljeni vršiti. Zato iščemo novih čitateljev, novih naročnikov in novih bojnikov, da bo delo starim olajšano. Če ste za boljšo bodočnost človeštva pod socialistično zastavo, se pridružite našemu delu.

Poziv delavstvu v Johnstownu, Pa.

Naznanjamo, da se bo obnovil jugoslovanski socialistični klub št. 65. Prva seja se bo vršila v nedeljo, 11. decembra takoj po seji društva Adrija na 404 Chestnut Street.

Udeležite se je vsi, katerim je za organiziranje delavstva v socialistični stranki, ozirama v JSZ.

Sklicatelji.

Prva dva društva,

ki sta se odzvala "Pomožni izobraževalni akciji Jugoslovanske Socialistične Zveze", da bosta prispevala vsak mesec gotovo svoto v blagajno J. S. Z., sta društvo Orel št. 19, SNPJ, in društvo Sokol št. 21 SDPZ v Franklinu, Kans. Svota, ki jo začneta odračunavati tajništvu J. S. Z. skupno z mesecem januarjem 1922, je \$1.50 na mesec. Tako poročata Martin Oberžan, predsednik, in Vincent Zalokar, tajnik gori omenjenih društev. — Zgled je s tem postavljen. Naprej napredna slovenska društva po tem zgledu!

Tajništvo J. S. Z.

Ruski pomožni fond J. S. Z.

XI. Izkaz.

Chicago Ill.: Srbska sekcija Jugosl. socialistične zveze — \$100.00.

Export, Pa.: Po \$5: B. Villig in S. Kurian; S. Concelovsky \$1.50; po \$1: A. Skerlj, K. Meglich, F. Krulikovskiy, A. Vidic, P. Visnich; po 50c: M. Janjanin, N. Ljubanovich, A. Drinojevich, J. Jenko, N. Medved, J. Kadlup in J. Vološajn. — \$20.00.

Livingston, Ill.: Društvo Naprej št. 86 SDPZ in društvo 96 SNPJ skupno darovala — \$41.00.

Nokomis, Ill.: Društvo št. 88 SDPZ darovala iz blagajne — \$10.00.

Brazil, Iowa.: Odsjek broj 375 NHZ — \$12.50.

Cleveland, O.: J. Kriebelj in J. Fatur po 1; — \$2.00.

Popravek: V VII. izkazu so bili objavljeni pod mesti Klein-Roundup, Mont., prispevatelji in svota \$75-25. Pravilno bi se imelo glasiti le Klein, Mont. Da za dostimo želji pošiljateljev dotične svote, objavljamo na tem mestu še enkrat dotično listo, ki se glasi:

Klein, Mont.: Nabrali: M. Poljšak, J. Ravnikar in A. Miklič — J. Blaško \$2.50; po \$2: A. Bizjak, J. Samaro in A. Champanella; po \$1: G. Zobec, M. Golob, G. Polish, J. Hmena, J. Majdič, J. Tomas, J. Banovec, M. Penca, J. Rojc, M. Manetta, G. Fink, J. Teržan, A. Kristan, A. Prem, J. Kenda, D. Golash, A. Jankovich, V. Filipenka, Frances Vesel, N. Bush, J. Kovach, J. Dolinar, T. Jančič, T. Tančič, A. Sternad, G. Sikora, A. Čadež, J. Vesel, Jer. Vesel, J. Madzia, G. Rački, D. Krančič, J. Rom, M. Kosun, A. Rom, A. Mahne, J. Kogovšek, P. Sau, J. Papež, Roza Miklich P. Novačič, F. Čebrič, J. Zupančič, F. Sturm, A. Kostelic, M. Krivec 70c; po 50c: M. Vraniša, M. Krivec, J. Škatel, J. Kostelc, Mary Vertin, I. Pečjak, G. Radoševich, P. Režin, F. Klobučar, T. Hrovatin, Boža, P. Antonovich, F. Pogučar, B. Ratkovich, L. Grocis, J. Sprajc, J. Zupan, I. Varand in V. Krojačič; J. Ikovich 25c. — \$75.25.

Skupaj v tem izkazu . . . . . \$ 185.50

V izkazu dne 12 novembra 2,827.56

Skupaj do 2. novembra \$3,013.06

Agitatorji na delu.

Število naročnin, ki so jih poslali agitatorji za razširjenje Proletarca:

L. Medvedšek, Cleveland, O.	1
Jos. Koenig, San Francisco, Cal.	2
Louis Krasna, Conemaugh, Pa.	1
J. R. Sprohac, Pursglove, W. Va.	2
John Poch, Somerset, Colo	2
Joe Kogoy, Hughes, Okla.	2
Frank Faletich, Milwaukee, Wis.	1
A. Očepek, Clairton, Pa.	1
Andy Kocjan, Cleveland, O.	3
Lovrenc Lenarčić, Somerset, Colo.	5
Joe Mandl, Onnalinda, Pa.	1
Peter Bulkovec, Bon Air, Pa.	4
M. J. Gabrenja, Johnstown, Pa.	12
Frank Besjak, Springfield, Ill.	1
A. Lukancic, North Chicago, Ill.	2
J. Lazar, Cleveland, O.	3
Jos. Kodrič, Cleveland, O.	1
Aug. Komar, Cleveland, O.	1
Jerry Alesh, Cleveland, O.	1

Listu v podporo.

MIDWAY, PA.: Nabrano na seji dr. št. 89, S. N. P. J.	\$ 5.40
BUCKNER, ILL.: Društvo št. 396 S. N. P. J.	2.00
BEARCREEK, MONT.: Društvo št. 112, S. N. P. J.	10.00
COLLINWOOD, O.: Društvo št. 312, S. N. P. J.	2.00
HERMINIE, PA.: Društvo št. 80, S. S. P. Z. \$5.00; Louis Slebev 25c; Frank Rahne 25c; Frank Oblak 25c; Alois Prežar 25c; Frank Cernuta 25c; Miha Stern 50c; Jos. Barbič 30c; Frank Smodič 25c; Jos. Turk 10c; Peter Kožel 30c; John Kožel 25c; Frank Frobevšek 25c; John Kožel 25c; Skupaj.	8.45

YUKON, PA.: Nabrano na seji dr. št. 117 S. N. P. J.	5.50
WEST NEWTON, PA.: Društvo št. 64 S. N. P. J. \$2.00; nabrano na seji med člani \$3.50 Skupaj	5.50
SO. VIEW PA.: Nabrano na seji dr. št. 265 S. N. P. J.	1.65
EXPORT, PA.: Joseph Britz	5.00
COALTON, ILL.: Društvo št. 170 S. S. P. Z.	2.00
VAN VOORHIS, PA.: John Bernard \$1.00; Joe Adamlje 50c; Joe Rahne 25c; Frank Baitz 25c; Matt Matko 25c; John Kasmer 25c; Louis Humer 50c; Skupaj	3.00
HUGHES, OKLA.: Joe Kogoy	1.00
MILWAUKEE, WIS.: Frank Faletich \$1.05; Ant. Stalich \$1.00; John Deliček 25c; J. Shiretz 25c; Roman Blasica \$1.00 John Habjan 25c; Math Stukel 25c; John Skraboli 20c; Rozika Drnastja 25c; J. Povšič 25c; Jakob Rožič 50c; J. Južina 25c; Skupaj	5.50
MOON RUN, PA.: Nabrano na seji dr. št. 99 J. S. K. J.	2.00
PULLMAN, ILL.: Soc. klub št. 224 J. S. Z.	5.00
BON AIR, PA.: Ant. Grmek 55c; Ant. Šivec 25; Fr. Zevnik 20c; Peter Bukovec 50c; Skupaj	1.50
CHICAGO, ILL.: Nabrano na seji dr. št. 39 S. N. P. J.	3.93
BISBEE, ARIZ.: Wm. Krall	.50
CHICAGO, ILL.: John Chemežar	2.00
IRWIN, PA.: Društvo št. 129, S. S. P. Z.	5.00
POPLAR BLUFF, MO.: Louis Nose	.50
CLEVELAND, O., Vincenc Jurman	1.00
CLEVELAND, O. Društvo št. 137, S. N. P. J.	3.00
ALIQUIPPA, PA.: Soc. klub št. 221, J. S. Z.	7.00
OD NEKOD.: Neimenovan	1.00
VERONA, PA.: John Ban	.25
Skupaj	\$ 89.68
Zadnji izkaz	223.60
Skupaj	\$313.28

Listnica uredništva.

Priloga srbske sekcije izide s prihodnjo izdajo lista.

Stvari, ki so morale vsled pomanjkanja prostora iz te izdaje izostati, bodo priobčene v prihodnji izdaji.

F. V. San Francisco, Calif. — Bomo odgovorili pismeno.

Tržaški slovenski list "Delo", ki je po zadnjih fašističnih izgrelih vsled razdejanja tiskarne in uradnih prostorov prenehal izhajati, je zopet prišel na dan. "Delo" je komunistično glasilo za slovensko komunistično delavstvo v Julijski Benečiji.

Uspehi zdravniške izkušnje.

Dne 31. oktobra smo prejeli pismo iz Tennessee. Neki sloveči zdravnik, ki tam živi, je napravil poskušnjo s Trinerjevim linimentom in sedaj piše: "Poskušal sem Trinerjev liniment na nekem mladeniču, ki je imel otekle sklepe. Sklepi v nogi so bili skoro iz pravega prostora pri vsakem najmanjšem miglaju sklepa. Uspeh Trinerjevega linimenta je zelo zadovoljiv. Prosim vas pošljite eno pint steklenico na C. O. D., takoj." Ako poskusite to zdravilo pri zvinelostih, pretrganju, revmatizmu ali nevralgiji, boste presenečeni na uspehih. Imejte ga vedno doma pri rokah za vsak slučaj potrebe, tudi zahtevajte od vašega lekarnarja ali trgovca z zdravili, da ima vedno v zalogi Trinerjevo grenko vino. Razni višji faktorji in oblastvenki v več krajih naše dežele pričakujejo, da se lahko nena doma povrne "flu" še to zimo v boljši obliki kot je bila v prošlem letu. Paznost je najboljša stvar. Ob prvem znamenju nerednosti pregledjte vašo omarico za zdravila ako imate v nji tudi Trinerjevo grenko vino, ker to je zdravilo, ki vas obvaruje pred večjo nevarnostjo. (Oglas.)

Slov. delavska

podporna zveza

Ustanovljena dne 25. avgusta 1908.

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Združena s Slovensko Narodno Podporno Jednoto. CHICAGO, ILL.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 15809 Waterloo Rd., Cleveland, Ohio.

Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

1. Pom. taj.: FRANK PAVLOČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.

2. Pom. taj.: ANDREJ VIDRICH, R. F. D. 7, Box 4, Johnstown, Pa.

Blagajnik: JOSIP ZELE, 5602 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: IGNATZ PODVAZNIK, 5315 Butler St., Pittsburgh, Pa.

1. nadzornik: SOPHIA BIRK, 955 Addison Rd., Cleveland, Ohio.

2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERZAN, Box 135, West Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1, Bonanza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa. Glavni urad: 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.
3639 W. 26th St., Chicago. Ill.

PROSVETA.

2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so ujudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštinih, Expresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blas Novak, in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

BISHOP, PA. — Naznanjam članstvu Prvi Maj, št. 81, SDPZ., naj se polnoštevilno udeleži seje, ki se bo vršila drugo nedeljo meseca januarja 1922 ob 2. popoldne v Slov. nar. domu. To bo ob enem skupna seja z društvom št. 203 SNPJ. — Urediti bo treba več važnih zadev. Na dnevnem redu bodo tudi volitve društvenih uradnikov. Polnoštevilna udeležba je absolutno potrebna, zato naj nihče ne izostane od te seje. Andrej Renko, tajnik dr. št. 81, SDPZ.

Imena in naslovi uradnikov društev S. D. P. Z.

Združeni s Slovensko Narodno Podporno Jednoto.

Boritelj, šte. 1, Conemaugh, Pa.

Predsednik: Fr. Dremelj, 453 Chestnut St.; tajnik: Bl. Brezovšek, box 302; blagajnik: Martin Jager, box 302. Vsi v Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani sv. Alojzija.

"Pomočnik", št. 2, Johnstown, Pa.

Predsednik: John Zupan, 417 Woodland Ave.; tajnik: Joseph Budna, 404 Ohio Street; blagajnik: Lawrence Znideršič, R. D. 7, box 14A. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Delavskem Domu.

"Zaveznik", št. 3, Franklin Conemaugh, Pa.

Predsednik: Jacob Gabrenja; tajnik in blagajnik: Louis Krašna, box 218, Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraževalnem Domu.

"Zavedni Slovenec", št. 4, Lloydell, Pa.

Predsednik: Frank Cebren; tajnik: George Jakopin, box 76; blagajnik: Frank Svelc, box 191. Vsi v Lloydell, Pa. Seja vsako 1. nedeljo.

Neva Doba, št. 5, Ralplton, Pa.

Predsednik: Frank Kumerdaj; tajnik: Martin Korosec, box 255; blagajnik: Frank Bizjak, box 122. Vsi v Ralplton, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Zvesti Bratje", št. 6, Garrett, Pa.

Predsednik: Joe Grabonja; tajnik in blagajnik: John Kralj, box 227. Vsi v Garrett, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Jednost", št. 7, Claridge, Pa.

Predsednik: Frank Zorman; tajnik: Mihael Baloh, P. O. box 212; blagajnik: Martin Bratkovič, box 173. Vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Narodnem Domu.

"Zavedni stajerc", št. 9, Johnstown, Pa.

Predsednik: Fred Horvat; tajnik: Adolf Debelič, box 55; blagajnik: Karol Cerjak, box 55. Vsi R. D. 7, Johnstown, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v Celso, Pa.

"Jasna Poljana", št. 10, Brownfield, Pa.

Predsednik: Franc Penič; tajnik: Anton Steriaj, box 454, Uniontown, Pa.; blagajnik: John Stritar, box 72, Brownfield, Pa. — Seja vsako drugo ned. v mes. ob 2. pop. v Hrvatski dvorani.

"Zarja Svobode", št. 11, Dunio, Pa.

Predsednik: Andrej Milavec, box 1; tajnik: Frank Kavcic, b. 293; blagajnik: Frank Ileršič, Box 73; vsi v Dunio, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Slov. Izobr. Doma.

"Danica", št. 12, Hellwood, Pa.

Predsednik: Frank Korele, box 74; tajnik: Joseph Tomalin, box 55; blagajnik: Joseph Zuraj, box 283. Vsi v Hellwood, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v prost. Jos. Tomalina.

"Večernica", št. 13, Baggaley, Pa.

Predsednik: Frank Segula; tajnik: Jacob Povša, box 141, Hostetter, Pa.; blagajnik: Joseph Zibkar, R. F. D. 1, b. 42-a, Latrobe, Pa. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Hrv. N. Domu, Hostetter, Pa.

"Slečni Bratje", št. 14, Orient, Pa.

Predsednik: Frank Granc, Box 206, Republic, Pa.; tajnik: Jos Kovač, Box 294, Republic, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v Hrvatskem domu, Republic, Pa.

"Slovan", št. 15, Sopris, Colo.

Predsednik: Anton Marinčič; tajnik: Silvester Berantini; blagajnik: Joseph Valenčič. Vsi box 192, Sopris, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri sjutraj v prostorih sobrata Ivan Konečija v Piedmont, Colo.

"Bratstvo", št. 16, Buxton, Iowa.

Predsednik: Frank Kristof, box 24; tajnik: Ferdinand Kočvar; blagajnik: Felix Raspotnik. Vsi R. 1, Eddyville, Iowa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostoru sobrata Felix Raspotnika.

"Zora", št. 17, Akron, Mich.

Predsednik: Josip Volk; tajnik in blagajnik: Gasper Volk, R. 2, Box 85. Vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Združeni Bratje", št. 18, Braddock, Pa.

Predsednik: Eugen Mosečič; tajnik in blagajnik: John Rednak 1013 Talbot Ave., rear. — Vsi v Braddock, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v litvinski dvorani, 818 Washington Avenue.

"Nada", št. 20, Huntington, Arkansas.

Predsednik: John Morse; tajnik: Frank Herman, box 237; blagajnik: Matija Ogrady, box 89. Vsi v Huntington, Arkansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v šolski dvorani.

"Sokol", št. 21, West Mineral, Kansas.

Predsednik: Martin Oberzan; tajnik in blagajnik: Vincent Zalokar, box 51. Vsi West Mineral, Kans. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Peti Russellovi dvorani v E. Mineral, Kans.

"Od boja do zmage", št. 22, La Salle, Ill.

Predsednik: Ignac Jordan; tajnik: Frank Gergovič, 835 Croat St., La Salle, Ill.; blagajnik: Frank Volk, 302 — 8th St., La Salle, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri pop. v Slov. Nar. Domu.

"Slovenski Bratje", št. 23, Coketon, W. Va.

Predsednik: Anton Pajntar; tajnik: Fr. Kocian, box 272; blagajnik: Ignac Ponikvar, box 32. Vsi v Thomas, W. Va. — Seja vsako 1. ned. v mes. v Comp. dvorani.

"Ilirija", št. 24, Iselin, Pa.

Predsednik: Ivan Suštar, box 52; tajnik: Math. Zadravec, box 211; blagajnik: Michael Lončar, box 257. Vsi v Iselin, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobr. I. Roglja.

"Delavec", št. 25, Rock Springs, Wyo.

Predsednik: Val Jugovic; tajnik Mat. Leskovec, box 547; blagajnik: Mathew Ferlič, 211 Sherman St. Vsi v Rock Springs, Wyo. — Seja vsako drugo nedeljo v Slovenskem Domu.

"Smarnica", šte. 26, Export, Pa.

Predsednik: Frank Merlak; tajnik: Math. Torkar, b. 417; blagajnik: Anton Martinček, h. 126. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v delavskem domu.

"Miroljub", šte. 27, Diamondville, Wyo.

Predsednik: John Kočvar, b. 71; tajnik: Vincenc Lumpert, b. 52; blagajnik: Jacob Petek, box 51. Vsi v Diamondville, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v Slovenskem domu v Diamondville, Wyo.

"Jutrana Zarja", šte. 29, Meadow Lands, Pa.

Predsednik: Anton Premro; tajnik: Andrej Posega, box 575; blagajnik: Frank Bajc, box 578. Vsi v Meadow Lands, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Bar Hall.

"Trpin", šte. 30, Breezy Hill, Kans.

Predsednik: J. Homes, box 1601 tajnik in blagajnik: Josip Zibert, box 115. Vsi R.F.D. 2, Mulberry, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 2. uri pop. pri sobratu A. Adamichu.

"Dani se", šte. 31, Roslyn, Wash.

Predsednik: Luka Notar; tajnik in blagajnik: Anton Adamich, b. 16. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri pop. pri sobratu A. Adamichu.

"Zeleni vrt", šte. 32, Palisades, Colo.

Predsednik: Jacob Trojar; tajnik: Anton Kladošek, box 513; blagajnik: Jernej Benedik, box 674. Vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu v prostorih Jakoba Trojarja.

"Slovenska Zastava", šte. 33, Jenny Lind, Arkansas.

Predsednik: Louis Grlic, box 86; tajnik: Joe Sadar, box 61; blagajnik: Frank Klinc, box 117. Vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja vsako prvo nedeljo ob 10. uri dop. v društ. dvorani.

"Edinost", šte. 34, Yukon, Pa.

Predsednik: Frank Omejc; tajnik: Anton Laurič, box 8; blagajnik: Frank Mečed, box 40. Vsi v Yukon, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Delavskem Domu.

"Planinski Raj", šte. 35, Lorain, Ohio.

Pred: Michael Virant; tajnik: Jacob Hepečar, 1649 E. 31. St.; blagajnik: Ivan Primožič, 1712 E. 31st St. Vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Viranta, 1700 Globe Ave.

"Zdržitelj", šte. 36, South Fork, Pa.

Predsednik: Jakob Govekar, box 565; tajnik: Jacob Rupert, 112 Maple St.; blagajnik: Mirko Grzurich, b. 495. Vsi v So. Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v dvorani Slov. Izobr. Doma.

"Ljubljana", šte. 37, Barberton, O.

Predsednik: Joe Lah; tajnik: Andrew Repar, 1109 N. 4th Street; blagajnik: Frank Skraba, 520 Van St. — Vsi v Barberton, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popol. na 1109 N. 4th St.

"Dobri Bratje", šte. 38, Bridgeport, Ohio.

Predsednik: Frank Androjna; tajnik: Martin Kos, R. F. D. 2, box F; blagajnik: Franc Vočko, box 462. Vsi v Bridgeport, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo ob 8. uri dopoldne v društveni dvorani, Baydsville, Ohio.

"Prva Zvezda", šte. 39, Darragh, Pa.

Predsednik: J. Jelovič, Darragh, Pa.; tajnik in blagajnik: Frank Golobič, R. D. 2, b. 57, Greensburg, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popol.

"Orel", šte. 40, West Newton, Pa.

Predsednik: Andrej Povirk, box 27; tajnik: Frank Merella, R. F. D. 2, box 68; blagajnik: Jozef Zorko, RFD. 2, box 114. Vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo dopoldne sa prihodnji mesec v Slov. Domu v Collinsburg.

"Slovenski Bratje", šte. 41, Cleveland, O.

Predsednik: Joseph Blatnik; tajnik: Martin Martinček, 5183 Stanley Ave., Bedford, O.; blagajnik: Frank Kokotec, 7728 Osage Ave., Cleveland, C. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Nar. Domu.

"Mladi Slovenec", šte. 42, Oglesby, Ill.

Predsednik: Frank Nadvčanik; tajnik: Hubert Dular, box 297; blagajnik: Joe Loran, b. 11. Vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Mihaela Preskarja.

"Sava", šte. 43, Portage, Pa.

Predsednik: Karol Mejak; tajnik in blagajnik: Fr. Zeman, RD 1, b. 83; Vsi v Portage, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v prostorih sobr. Fr. Zamana.

"Prašeren", šte. 44, Cliff Mine, Pa.

Predsednik: Alojzij Vidmar; tajnik: Frank Piva, blagajnik: Ferdinand Pregel. Vsi R. F. D. 2, Coraopolis, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Narodni dvorani.

"Mirni Dom", šte. 45, Johnstown, Pa.

Predsednik: Frnk Slabe; tajnik: Joseph Intihar, 409 Eight ave.; blagajnik: Gregor Hrečak, 407 — Eight Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

"Zveza", šte. 46, Alix, Arkansas.

Predsednik: Mat. Starman; tajnik: Mat. Znidarsic, RFD., box 79; blagajnik: Jurij Kokal, RFD., box 77. Vsi v Altus, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", šte. 47, Avella, Pa.

Predsednik: Tom Svetlik; tajnik: John Vidmar, b. 76; blagajnik: Frank Shine, box 167. Vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo pri Martinu Obedu.

"Slovenski Mladenci", šte. 48, Aurora, Ill.

Predsednik: John Alster; tajnik: Gasper Ahačič, R. F. D. 1, box 228; blagajnik: J. B. Verbič, 635 Aurora Ave. Vsi v Aurora, Ill. — Seja vsako drugo uredno v mes. v Fox River Social Club.

"Proletarec", šte. 50, Franklin, Kans.

Predsednik: Frank Kováčič, Box 134; tajnik in blagajnik: Gasper Leskovitz, box 289. Vsi v Franklin, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v dvorani John-a Krenkerja.

"Delavec", šte. 51, Cleveland, O.

Predsednik: Edward Branisel; tajnik: Ivan Zalotel, 6402 Orton St.; blagajnik: John Ferjančič, 1098 Norwood Rd. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v Slov. Nar. Domu St. Clair ave.

"Ljubljanski Grad", šte. 52, DeKalb, Ill.

Predsednik: Frank Preblich; tajnik: Franc Keržič, 1317 Market St.; blagajnik: Franc Keržič, 1317 Market St. Vsi v DeKalb, Ill. Seja vsako drugo nedeljo pri sobratu Fr. Keržiču.

"Slovenski bratje", šte. 53, Fairpoint, Ohio.

Predsednik: Frank Rezek; tajnik: Florjan Odlaček, b. 502; blagajnik: Franc Koss, box 492. Vsi v Fairpoint, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu J. Lekšanu.

"Vrh Planin", šte. 55, Crabtree, Pa.

Predsednik: Martin Jerab, box 92; tajnik in blagajnik: Andrej Jerab, box 92. Vsi v Crabtree Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Andr. Jeraba.

"Združeni Slovani", št. 56, Pittsburgh, Pa.

Predsednik: Anton Hrovat; tajnik: Joseph Dekleva, 5609 Wickliff St.; blagajnik: Vincent Arh, 1 Rickenbach St., N. S. Vsi v Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v K. S. D. v Pittsburgh, Pa.

"Caven", šte. 57, Wooster, Ohio.

Predsednik: Martin Cermelj; tajnik: Ciril Stibilj; blagajnik: Frank Cermelj. Vsi box 289, Wooster, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Cermelja.

"Rudar", šte. 58, Canmore, Alta, Canada.

Predsednik: Mišel Briž; tajnik in blagajnik: Anton Polutnik, box 185, Canmore, Alta, Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Antona Polutnika ob 2. uri popoldne.

"Slovenski Fantje", šte. 59, Maynard, Ohio.

Predsednik: Jos. Bajda, Box 55; tajnik: Max Jerchin, Box 33; blagajnik: Joseph Bajda, b. 55. Vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani G. J. Hrabaka.

"Slovenski Tabor", šte. 60, Moon Run, Pa.

Predsednik: Frank Dolinar, box 342; tajnik: Frank Mochnik, box 183; blagajnik: Frank Avbelj, b. 135. Vsi v Moon Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1 uri popoldne v društveni dvorani.

"Napredni Slovenci", šte. 61, Gary, Ind.

Predsednik: Frank Piskur; tajnik: Joseph Vukajinich, 2148 Jefferson St.; blagajnik: Sam Bunjevac, 1105 Jefferson St. Vsi v Gary, Ind.—Seja vsako 2. nedeljo v prostorih sobrata Max-a Usehla, 1125 Washington St.

Žensko društvo "Sokol", šte. 62, Cleveland, Ohio.

Predsednica: Alojzija Milavec; tajnik: Franciška Trbežnik, 6615 Bonna Ave.; blagajnica: Franciška Lauše, 5121 St. Clair Ave. Vse v Cleveland, O. — Seja vsak prvi ponedeljek v mesecu v Slov. Narodnem Domu.

"Adamič in Lunder", šte. 63, Hackett, Pa.

Predsednik: Anton Zrimšek; tajnik: Anton Zrimšek, R. D. 1, Venetia, Pa.; blagajnik: Frank Mejak, R. F. D. 1, box 104, Finleyville, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", šte. 64, Milwaukee, Wis.

Predsednik: Frank Kodrič, 444 So. Pierce St.; tajnik: John Mohorko, 403 S. Pierce St.; blagajnik: Anton Kodrič, 555 S. Pierce St. Vsi v Milwaukee, Wis. — Seja vsako drugo nedeljo v mes. ob 2. pop. pri J. Semu, vokal Clinton in Washington St.

"Bodočnost", šte. 65, Staunton, Ill.

Predsednik: Anton Buchar; tajnik: Anton Cop, box 216; blagajnik: Anton Buchar, b. 143. Vsi v Staunton, Ill. Seja vsako 2. nedeljo v mes.

"Franz Schuhmeier", šte. 66, Yale, Kans.

Predsednik: Anton Radi; tajnik: John Roycht; blagajnik: Martin Košuh, Vsi R. R. 8., v Pittsburg, Kans. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. popold. v John Dellar-jevi dvorani.

"Narodna Sloga", šte. 67, Seminole, Pa.

Predsednik: Nikolaj Zvonarig, box 63, Distant, Pa.; tajnik: Emil Ganotzi, b. 55, Seminole, Pa.; blagajnik: Mike Buretick, box 55, Seminole, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo pri Emilu Ganotzi-ju.

"Združeni Balkan", šte. 68, Clinton, Ind.

Predsednik: Franc Bregar, Box 737; tajnik: Ignac Musar, Box 441; blagajnik: Andrej Cizej, b. 404. — Vsi v Clinton, Indiana. Seja vsako 2. ned. v mes. pri Mr. Charles-u Moskovitch-u, N. 7th St., ob 9. dopoldne.

"Oral", šte. 69, Madrid, Ia.

Predsednik: Frank Omerzu, R. 2, b. 32A; tajnik in blagajnik: Frank Omerzu, R. 2, b. 32 A. Vsi v Madrid, Ia.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Schneider.

"Zvesti bratje", šte. 70, New Derry, Pa.

Predsednik: George Stanovič; tajnik: Jakob Ploza, box 75; blagajnik: Jos. Penič, b. 22. Vsi v New Derry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri popoldne v prostorih sobrata Jos. Peniča, v New Derry.

"Delavec naprej", šte. 71, Bessemer, Pa.

Predsednik: Joseph Jerab; tajnik: Frank Leith, box 327; blagajnik: Louis Hribar, box 128. Vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Moxija v Bessemer, Pa.

"Kosciusko", šte. 72, Bankhead, Alta, Canada.

Predsednik: Joseph Spievac; tajnik: Mike Kubica, box 12; blagajnik: Peter Kubany, box 40. Vsi v Bankhead, Alta, Canada. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Pod Triglavom", šte. 73, Smithfield, Pa.

Predsednik: John Nečemer; tajnik: Frank Klemenc, R. D. 2, b. 129; blagajnik: John Eržen, R. R. 2, b. 128. — Vsi v Smithfield, Pa.—Seja vsako drugo nedeljo v prostorih Fr. Klemenca h. št. 86.

"Kranjski prijatelji", šte. 74, Falls Creek, Pa.

Predsednik: Louis Slak, box 201; tajnik: Louis Slak, box 201; blagajnik: Sophia Urbanč, box 563. — Vsi v Falls Creek, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popold. v prostorih sobrata Alojzija Urbančiča, 35 Tenery Road.

"Naprej do Zmaga", šte. 75, Wyano, Pa.

Predsednik: John Golobic; tajnik: John Renko, box 432; blagajnik: Fr. Kavnikar, box 233. Vsi v Wyano, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri sjutraj v družbeni hiši šte. 96.

"Slovenija", šte. 78, Miller Run, Pa.

Predsednik: Ignatz Paik; tajnik: Frank Sadar; blagajnik: Frank Sadar. Vsi box 1, Miller Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu Antonu Beršanu.

"Bonairski Slovenci", šte. 79, Bon Air, Pa.

Predsednik: John Medle; tajnik: Peter Bukovec, b. 734, Conemaugh, Pa.; blagajnik: Frank Turčić, b. 153, Conemaugh, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri pop. v lastnem domu v Bon Air, Pa.

"Slega", šte. 80, Philadelphia, Pa.

Predsednik: John Petan; tajnik in blagajnik: Joseph Kozole, 2555 Salmon St., Philadelphia, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Prvi Maj", šte. 81, Bishop, Pa.

Predsednik: Jožef Rožanc; tajnik: Andrew Renko, box 143, Cecil, Pa.; blagajnik: Anton Maslo, b. 143, Cecil, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 2. uri pop. v S. N. D. v Bishop, Pa.

"Jezero", šte. 82 Ringo, Kans.

Predsednik: Mišel Pencel, Box 192; tajnik in blagajnik: Peter Benedict, Box 172. Vsi Ringo, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v dvorani Konzumnega društva.

"Terbanska Dolina", šte. 83, Cleveland, O.

Predsednik: Frank Vrabec; tajnik: Ant. Smith, 6028 St. Clair Ave.; blagajnik: Anton Kašič, 1002 E. 61st St. Vsi v Cleveland, O. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Grdinovi dvorani št. 2. ob 9. dopoldne.

"Radnici naprej", šte. 84, Farmington, W. Va.

Predsednik in tajnik: Mišo Skrtič, Box 58, Farmington, W. Va.; blagajnik: Vid Kasunich, Box 11, Broomfield, W. Va. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v hiši šte. 46.

"Napredek", šte. 85, Skidmore, Kans.

Predsednik: Simon Repovš, R. R. 1, Weir, Kans.; tajnik in blagajnik: Ant. T. Jamnik, R. R. 3, box 63, Columbus, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri J. Zakrajšku.

"Naprej", Livingston, Ill., št. 86.

Predsednik: Mike Cirar, b. 106; tajnik: Rudolf Pavliha, box 226; blagajnik: Mišel Stražič, box 677. Vsi v Livingston, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v prostorih Ferd. Gorecki.

"Rudeči prapor", šte. 87, Bentleyville, Pa.

Predsednik: Andrej Lovšin, b. 683; tajnik in blagajnik: Alejaž Humar, box 108. Vsi v Bentleyville, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu Louis-u Humarju.

"Naprej", šte. 88, Nokomis, Ill.

Predsednik: George Plahutnik, box 531; tajnik in blagajnik: Ivan Kranjc, box 672, Nokomis, Ill. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. John-u Kraincu.

"Slovenec", šte. 89, Eckhart Mine, Md.

Predsednik: Anton Stočin; tajnik: Frank Posenel, RFD. 1, Eckhart Mine, Md.; blagajnik: Anton Komac, b. 56, Eckhart Mine, Md. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. Franku Posenelu.

"Vstanite Bratje", šte. 90, Gross, Kans.

Predsednik: Ivan Erjavce, b. 52; tajnik in blagajnik: Frank Homar, box 95; Vsi v Gross, Kans. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Gorjanski hrib", št. 91, Greensburg, Pa.

Predsednik: Florian Ausec; tajnik: Jos. Šume, R. 1, box 6; blagajnik: Franc Pirc, R. 7, box 140. Vsi v Greensburg, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Mrs. Miheve dvorani in Haydenville.

"Združeni Slovani", šte. 92, Girard, Kans.

Predsednik: Anton Potisek, R. 4, b. 133; tajnik in blagajnik: Frank Kravanja, R. 4, box 304. Vsi v Girard, Kans. — Seja vsako 3. ned. v mes. v dvorani North Edison.

"Zmaga", št. 93, Bryant, Okla.

Predsednik: Frank Pirman, box 170, Bryant, Okla.; tajnik in blagajnik: Anton Potokar, box 110, Bryant, Okla. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall, Victoria Camp.

"Sv. Barbara", št. 95, Standardville, Utah.

Predsednik: Marko Petrič, b. 1621; tajnik: Leo Pirnat, box 1654; blagajnik: Marko Petrič, box 1621. Vsi v Standardville, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v prost. sobr. A. Cesar.

"Svobodni bratje", šte. 96, Duluth, Minn.

Predsednik: Ivan Pikuš, 9717 McCuen St.; tajnik: Frank Pihkur, 308—97th Ave. W.; blagajnik: Michael Spehar, 403—97th Ave. W. Vsi v New Duluth, Minn.—Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v prostorih sobr. J. Pikuša.

"Temelj Naroda", šte. 97, Rhone, Pa.

Predsednik: Alojz Grosel, 322 Front St., Rhone, Pa.; tajnik: Frank Pipan, 130 Pine St., Nanticoke, Pa.; blagajnik: Mišel Jarh, 142 Espy St., Rhone, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Antona Wachules-a, 320 Front St.

"Slovenska Zdržiitev", št. 98, Standard, Ill.

Predsednik: Ivan Stare, Box 232, Standard, Ill.; tajnik in blagajnik: John Laphu, Box 296, Granville, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo po 15. v dvorani Viljem Konstantine.

"Tiha Dolina", šte. 99, Herminie, Pa.

Predsednik: Frank Hribar; tajnik: Frank Sterman, box 287; blagajnik: Frank Vozel, b. 347. Vsi v Herminie, Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mes.

"Zvezda", šte. 100, Forest City, Pa.

Predsednik: Lorenc Kotar, box 246; tajnik: Matija Kamln, box 491; blagajnik: Martin Muchitz, box 537. Vsi v Forest City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v mestni dvorani.

"Združeni se Slovenec", šte. 101, Midway, Pa.

Predsednik: John Leskovec, box 75; tajnik: Martin Strupek, box 75; blagajnik: Jakob Rupnik, b. 462. Vsi v Midway, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani SNPJ.

"Vodnik", šte. 102, Farrell, Pa.

Predsednik: Matevž Steblaj, b. 841; tajnik: Jernej Okorn, 1108 Beechwood Ave.; blagajnik: Jožef Germ, box 194. Vsi v Farrell, Pa. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu ob 2. uri pop. v S. D. Domu, 1112 Beechwood Ave.

"S. Ana", št. 103, East Helena, Mont.

Predsednica: Kata Stipčić; tajnica: Ivana Andolsek, box 152; blagajnika: Marija Rigler, box 118. Vse v East Helena, Mont. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkveni dvorani.

"Sv. Barbara", šte. 104, Luzerne, Pa.

Predsednik: Frank Podmenik; tajnik: Ant. Osočnik, 868 Bennett Street; blagajnik: Joseph Šperlik, 864 Bennett Street, Vsi v Luzerne, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani "Firemen's Bldg."

"Rdeči Orel", št. 105, White Valley, Pa.

Predsednik: Jurij Previč; tajnik: Anton Rozima, S. R. No. 1, box 142; blagajnik: Andrej Bogataj, box 468. — Vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Kr. Slov. Domu, White Valley.

"Livada", št. 106, Bear Creek, Mont.

Predsednik: M. Rihar, b. 57; tajnik: Frank Golob, box 220; blagajnik: Jožef Tomšič, box 68. Vsi v Bear Creek, Mont. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Del. Domu.

"Slovenski Dom", št. 107, Homer City, Pa.

Predsednik: Filip Kraček, box 265; tajnik: Anton Modic, box 227; blagajnik: Anton Kalister, b. 489. Vsi v Homer City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. pop. v Slov. N. D.

"Triglav", šte. 108, Chisholm, Minn.

Predsednik: Jos. Ostruh; tajnik: Anton Pustoslavšek, 213 W. Chestnut St.; blagajnik: Frank Vidmar, 323 W. Poplar St. Vsi v Chisholm, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Jana Graheka.

"Nova Demovina", šte. 109, Cherokee, Kans.

Predsednik: Leopold Prelonik, box 278; tajnik: Ivan Telban, b. 169; blagajnik: Frank Premič, b. 21. Vsi v Cherokee, Kans. Seja vsako 2. ned. v mes. v Leo Prelonikovi dvorani.

"Slovenska Navada", šte. 110, Hartford, Ark.

Predsednik: Frank Dolinšek, box 39; tajnik: Ivan Zimmerman, RFD 1, b. 2, West; blagajnik: Jos. Hribar, box 1. Vsi v Hartford, Ar. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu pri sobr. J. Hribarju.

Štev. 111, Duryea, Pa.

Predsednik: Frank Močnik; tajnik: Andrew Strukel, 276 Columbia St.; blagajnik: Jakob Brečnik, 198 Cherry St. Vsi v Duryea, Pa. — Seja vsako prvo soboto v mesecu v John Wanta Hall.

"Triglav", šte. 112, Detroit, Mich.

Predsednik: Anton Janežič, 519 Kern Ave.; tajnik: Jos. Bošič, 161 Victor Ave. H. P.; blagajnik: Charles Perušek, 161 Victor Ave. H. P. Vsi v Detroit, Mich. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Victoria Hall, 424 Ferry ave. E.

"Sloga", šte. 114, Blockton, Ala.

Predsednik: Frank Bošič, P. O. B. 23 W.; tajnik in blagajnik: John Stimec, box 167, West. Vsi v Blockton, Ala. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobr. J. Kulovitz-u.

"Svoboda", št. 116, Willock, Pa.

Predsednik: Frank Sedey, Box 247; tajnik: Anton Sotler, b. 212; blagajnik: Anton Pirc, b. 115. Vsi v Willock, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v dvorani Willock Social Ass'n.

"Za združenje", šte. 117, Broughton, Pa.

Predsednik: Mihael Mal, box 155; tajnik: John Dolnar, b. 35; blagajnik: Ivan Gitnik, box 186. Vsi v Broughton, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v lastni dvorani.

"Sv. Barbara", št. 118, Fleming, Kans.

Predsednik: Joseph Gerant; tajnik: Anton Skubice, RR 2, box 64, Pittsburg, Kans; blagajnik: Fr. Linc, RR 2, Cherokee, Kans. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Fr. Špeharjevi dvorani.

"Svoboda", št. 119, Jack's Villa, Kans.

Predsednik: Jakob Baloh, RR 8, box 88; tajnik in blagajnik: Silvester Sraj, R. R. 2, b. 199, Mulberry, Kans.

"Slovenski Bratje", št. 120, Gilbert, Minn.

Predsednik: Frank Podraž, box 94, Gilbert, Minn.; tajnik: Frank Press, box 627 Gilbert, Minn.; blagajnik: Jerney Maček, box 133, McKinley, Minn. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Združeni Slovenci", št. 121, Little Falls, N. Y.

Predsednik: Frank Borštarn; tajnik: Frank Malevančič, box 827; blagajnik: Anton Milnar, 3 Cord St. Vsi v Little Falls, N. Y. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v društvenem domu 18 Selley Island.

"Jugoslavija", št. 122, Imperial, Pa.

Predsednik: Joseph Ule, box 91; tajnik John Mañdel, box 13; blagajnik: Jakob Dolinar, box 226. — Vsi v Imperial, Pa. — Seja vsako 2. ned. ob 10 uri dop. v Slov. Domu.

"Lincoln", št. 123, Springfield, Ill.

Predsednik: John Goršek, 414 W. Hay St.; tajnik: Josef F. Kren, 1900 E. Stuart St.; blagajnik: Anton Kušnik, 1201 So. 19th St. Vsi v Springfield, Ill. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Nar. Domu.

"Zlata Zarja", št. 124, Primero, Colo.

Predsednik: Ivan Tomšič, box 461; tajnik in blagajnik: Luka Berzant, box 411. Vsi v Primero, Colo. Seja vsako 2. ned. v mes.

"Rožna Dolina", šte. 125, Burdine, Pa.

Predsednik: John Markovits, b. 243, Burdine, Pa.; tajnik: Vincenc Vidmar, box 41-M, Presto, Pa.; blagajnik: Ignac Krek, box 67, Presto, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani, v Presto, Pa.

"Sv. Barbara", št. 126, Cleveland, Ohio.

Predsednik: Anton Bokal, 727 E. 157 St.; tajnik: Vincent Blaško, 643 E. 160th St.; blagajnik: Frank Ule, 16219x Trafalgar Ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 2. ned. v mes. v Slov. Domu, 15816 Holmes Ave.

"Slovenski Bratje", št. 127, Irwin, Pa.

Predsednik: Jos. Benigar; tajnik in blag.: Matevi Breznik, RFD. 2, b. 132. Vsi v Irwin, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Slovenski Bratje", št. 128, Indianapolis, Ind.

Predsednik: Louis Banlić; tajnik: Frank Luzar, 760 Haugh St.; blagajnik: Jacob Lekše, 929 Ketchum St. Vsi v Indianapolis, Ind. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v S. N. Domu.

"Sv. Barbara", št. 130, Eveleth, Minn.

Predsednik: Anton Rahne, b. 178; tajnik: Ant. Frita, 110 Grand Ave; blagajnik: John Rahne, 425 Hill ave. Vsi v Eveleth, Minn. Seja vsako 2. ned. v mes. v Moose dvorani.

"Sv. Barbara", št. 131, Calumet, Mich.

Predsednik: Jos. Dragman; tajnik: Joseph Weisa, 4054 Accorn St. (Yellow Jacket); blagajnik: Joseph Srebrnjak, 511 5th St. Vsi v Calumet, Mich. — Seja vsako prvo ned. v mes.

"Zarja Svobode", št. 133, Leadville, Colo.

Predsednik: Joe Klun; tajnik: Mark Popović; blagajnik: John Fajdga. Vsi v Leadville, Colo., box 389. — Seja vsakega 12tega v mesecu.

"Slovenec", šte. 134, Vandling, Pa.

Predsednik: Jos. Cebular; tajnik: John Skrbec, box 217; blagajnik: Joseph Jerin, box 88. — Vsi v Vandling, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slavček", št. 135, Oak View, Colo.

Predsednik: John Strumbel; tajnik in blagajnik: Alojzij Zupan, box 34. Vsi v Oak View, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Ojsterca", št. 136, Dietz, Wyo.

Predsednik: Tomas Pirc; tajnik: Ivan Pečovnik; blagajnik: Fr. Voler. Vsi box 52, Dietz, Wyo. — Seja vsako drugo ned. v mesecu v Somersset dvorani.

"Sava", št. 138, Somersset, Colo.

Predsednik: Josip Kral, box 42; tajnik: Alojzij Zumeč, box 157; blagajnik: Mihael Karnelj; box 134. Vsi v Somersset, Colo. — Seja vsake 1. ned. v mes. v Somersset Hall.

"Združeni Sobratje", št. 139, Universal, Pa.

Predsednik: Ivan Demšar, box 204; tajnik: Pavel Kokal, box 172; blagajnik: Tom. Previč, b. 12. Vsi v Universal, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. N. D.

"Slovenski Bratje", št. 140, Pineville, Minn.

Predsednik: August Filipčič; tajnik: Frank Besek, box 425, Bivabik, Minn.; blagajnik: Val Bezek, b. 231, Bivabik, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Val. Bezeku.

"Priatelj delavcev", šte. 141, Sublet, Wyo.

Predsednik: John Janiček, b. 126; tajnik: Jos. Rakun, box 85; blagajnik: Frank Kumpre, box 145. Vsi v Sublet, Wyo. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. uri pop. v Fr. Ciry dvorani.

"Zapadni Vrt", št. 142, Winter Quarters, Utah.

Predsednik: Vincenc Raunikar, box 191; tajnik in blagajnik: Leo Kosa, box 116. Vsi Winter Quarters, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Antonu Pistotniku.

"Zvon", št. 143, Dodson, Md.

Predsednik: John Milavec; tajnik: Max Selak, box 45; blagajnik: John Milavec, box 55. — Vsi v Dodson, Md. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v hiši šte. 38.

"Slovensko-Hrvatski Bratje", št. 144, Grays Landing, Pa.

Predsednik: Jos. Šaroc; tajnik: Jacob Zupančič, b. 69, Masontown, Pa.; blagajnik: Martin Zigar, b. 652, Masontown, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v dvorani M. Ziglerja.

"Sv. Barbara", št. 145, Joliet, Ill.

Predsednik: Frank Hočevar, 1120 N. Broadway; tajnik: Alojzij Martinič, 1410 Center St.; blagajnik: Ignac Kostelic, 743 Sumeth Street. Vsi v Joliet, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v stari šoli.

"Sobratje naprej", št. 146, Penna. Sta., Pa.

Predsednik: Simon Grošelj, box 123; tajnik: Tomaž Salamon, b. 123; blagajnik: Frank Pittner, box 104. Vsi v Penn Sta., Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski bratje", št. 147, Frontenac, Kans.

Predsednik: Ivan Tratar, box 97; tajnik: John Kolar, box 216; blagajnik: Karol Slapšek, box 11. Vsi v Frontenac, Kans. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v dvorani zadružne prodajalne.

"Narodna Zmaga", št. 148, Cuddy, Pa.

Predsednik: John Jenko; tajnik: Matija Galičič, box 207; blagajnik: Lovrenc Bašelj, box 131. Vsi v Cuddy, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2 uri pop. pri sobratu L. Bašelu.

"Sloga", št. 149, East Palestine, Ohio.

Predsednik: Anton Jurjavčič; tajnik in blagajnik: John Bošič, P. O. box 152. Vsi v East Palestine, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dop. pri br. John-u Bošiču.

"Slovan", št. 150, Slovan, Pa.

Predsednik: Mih. Klenovšek, box 169, Atlasburg, Pa.; tajnik in blagajnik: John Pirh, box 77, Slovan, Pa. — Seja vsako tretje nedeljo v mesecu.

"Postojinska Jama", št. 151, Delagua, Colo.

Predsednik: Anton Udovič; tajnik: Andrej Milavec, box 68; blagajnik: Anton Bergoč, b. 135. Vsi v Delagua, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall.

"Napredni Radnici", šte. 152, Johnstown, Pa.

Predsednik: Joseph Bačani; tajnik: Viktor Horvat, 726 Maple Ave.; blagajnik: Vincent Jagrič, 724 Maple Ave. Vsi v Johnstown, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu, 726 Maple Ave.

"Rudeči Prapor", šte. 153, Southview, Pa.

Predsednik: Anton Rupnik; tajnik in blag.: Ferd Zeleznik, b. 8. Vsi v Southview, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Slov. Nar. Domu.

"Jugoslavija", št. 154, Sugarite, N. Mex.

Predsednik: Ivan Kash, b. 115; tajnik: Fr. Lukančič, b. 88; blagajnik: Anton Podboj, box 8. Vsi v Sugarite, N. Mex. Seja vsako 2. sredo v mes. ob 7. uri zvečer.

"Jugoslavija", šte. 155, Klein, Mont.

Predsednik: Max Poljak, L. b. 12; tajnik in blag.: Mike Kriva, box 135. Vsi v Klein, Mont. — Seja vsako drugo ned. v mes. ob 2. uri pop. v Republic Hall.

"Sopek Vijolic", šte. 156, Cleveland, O.

Predsednik: Aug. Botko; tajnik: Andrej Likar, 3501 Independence road; blagajnik: Jos. Zorn, 3826 Bading Ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 3. ned. v mes.

Opomba: Tajnike društev, ki najdejo kakšno pomoto, istotako tistih, katerih društveno poročilo je pomanjkljivo, prosim, da mi nemudoma sporoče, da se nedostaki v imeniku ki izide prihodnjaj, popravijo.

S sobratimi pozdravom

Blaž Nevak, tajnik S. D. F. Z.

Združena s Slovensko Narodno Podporno Jednoto.

NAROČNIKE,

ki jim je naročnina potekla, prosimo, naj jo takoj obnovite. Ne čakajte tirjatve iz upravištva. S točnostjo nam prihranite delo in ob enem pomagajte listu, ki v časih te draginje tako zelo potrebuje pomoči.

Sodrug, vzemi si za nalogo pridobiti Proletarcu vsaj enega novega naročnika. Razširimo list, ki je edino glasilo slovenskega socialističnega delavstva, organiziranega v J. S. Z.

Ako hočete vašim sorodnikom v Jugoslaviji ali Julijski Benečiji oskrbeti dober list, jim naročite Proletarca.

Živ bi bil človek tudi brez mila in krtače; ampak podoben bi bil vendar bolj svinji kakor človeku.

Ali ste že čitali knjigo "Svetovna vojna in odgovornost socializma" in brošuro "V novo deželo"? Naročnina za obe knjige je 1.10. Svoto pošljete lahko tudi v poštah znamkah.

Oglašajte priredbe vaših klubov in društev tudi v Proletarcu. Ako jih oglašate v drugih listih, zakaj jih ne bi tudi v Proletarcu, ki je glasilo in last slovenskega delavstva, organiziranega v J. S. Z.?

Ako si želite nabaviťi knjige socialne, povestne ali kake druge vsebine, jih naročite od Proletarca. Eventualni dobiček od prodaje knjig se porabi za pokrivanje stroškov pri listu.

Trgovina z mešanim blagom

Zaloga vsakovrstnega blaga, spodnje obleke, čevljev, klobukov in lepoticja za ženske, raznovrstnih ur itd.

Pridite in se prepričajte.

Kdor izreže ta kupon in ga zaeno s tem oglasom prinese seboj, mu damo pri vsakem nakupu 5% popusta.
NE PREZRITE TEGA!

INTERNATIONAL DAIRY CO.

1908-12 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Tel. Canal 2183

MEDNARODNA MLEKARNA

Trgovina z mlekom, maslom itd., na malo in veliko. Sporočite nam telefonično in mi vam bomo dovažali mleko na dom.

Za čistobo in sanitarnost jamčimo.

EDINI HRVATSKO-SLOVENSKI FOTOGRAF V CHICAGI, ILL.

Včelik

UMETNIŠKI FOTOGRAF.

Izdeluje raznovrstne slike, prve vrste delo. Ako vas doslej še noben slikar ni zadovoljil s svojim delom, pridite k meni in spoznali boste, kaj je slikarska umetnost.

Ženitvene in društvene slike so naša specialiteta. Vsako delo tje garantirano.

IVAN VČELIK,

1147 W. 18th Street (Corner May St.)

Za bolezní in bolečine

PAIN-EXPELLER

Tvorníška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Prijatelj v Potrebi

POZOR! POZOR!

**Darila za Božič,
Novo leto,
svatbe, itd.**

Krasne umetniške slike slavnih ukrajinskih slikarjev Molitorja in Joža Uprka. — V zalogi imamo slike tudi drugih umetnikov. Oglasite se pri

A. CERVENY

3846 W. 26th St., Chicago, Ill.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Kašelj in prehlad.

V tem letnem času vlada kašelj in prehlad pri odrastlih in pri otrocih. Če se zanemari, se razvije iz nje- ga komplikacije, ki se lahko nevarne. Izognite se zlim posledicam prehlada z vzetjem Severa's Cold and Grip Tablets (Severjevih Tabletov zoper prehlad in gripo). Cena 30 centov. — Hitro odpomoč proti kašlju dobite, če vzamete

Severa's

Cough Balsam

(Severjev Balzam zoper kašelj). Pomirjuje razdraženost, omehča izločevanje, ustavi kašelj, povzroča laglje dihanje in pomaga prirodi povrniti normalne stanje. Večje steklenice 50 centov, manje 25c. Pri lekarjih.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

"THE MILWAUKEE LEADER"

Največji Ameriški socialistični dnevnik.

Naročnina: \$6.00 za celo leto, \$3.00 za pol leta in \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 532 Chestnut Street, MILWAUKEE, WIS.

*Slovenecem priporočamo
v posežanje*

KAVARNO MERKUR

3551 W. — 26th St.

(v bližini urada SNPJ., S. R. Z. in Proletarca.)

Dobra kuhinja : : : : :

: : : : : Dobra postrežba.

KARL GLASER, imeitelj.

John Plhak & Co.

1151-1153 W. 18th Street

Chicago,
Illinois.

Modna trgovina. Velika zaloga moških, ženskih oblek, izdelanih po najmodnejšem kroju. Cene nizke.

CARL STROVER

LAWYER

and

COUNSELLOR

133 W. Washington Street.
CHICAGO, ILLINOIS.

Telefon: Main 3989.

Naročajte najboljši in najbolj razširjen socialistični dnevnik v Ameriki

"THE NEW YORK CALL"

112 Fourth Avenue,
NEW YORK, N. Y.

Naročnino za dnevne in nedeljske izdaje \$12 za celo leto; \$7 za pol leta; \$4 za tri mesece; \$1.50 za en mesec; samo nedeljske izdaje \$3 na leto. Samo dnevne izdaje \$9 na leto; pol leta \$5; en mesec \$1.25.

Kadar...

Kadar mislite na potovanje v stari kraj;

kadar želite poslati svojim stekrajskim sorodnikom, prijateljem ali znancem denar,

ali kadar imate kak drug posel s starim krajem,

obrnite se na tvrdko

ZAKRAJSEK & CESAREK

70-9th AVE.

NEW YORK, N. Y.

Edini slovenski pogrebnik

MARTIN BARETIČIČ

324 BROAD STREET

Tel. 1475

JOHNSTOWN, PA.

FARME

V PINETOWN, NORTH CAROLINA

ZA POJASNILA PIŠITE:

A. H. SKUBIC & CO., PINETOWN,
N. Carolina.